Zarządzenie nr 1/2024

Dyrektora Niepublicznego Przedszkola Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie,

ul. Warszawska 46, 95-010 Stryków

z dnia 15.02.2024 r.

w sprawie powołania Zespołu ds. Standardów Ochrony Dzieci.

Na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 1, 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 900 z późn. zm.), § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 2736) zarządzam, co następuje:

§ 1

Powołuję Zespół ds. Standardów Ochrony Dzieci na czas nieokreślony.

§ 2

1. Na Przewodniczącego w/w Zespołu powołuję s. mgr Katarzynę Trębacz
2. W skład Zespołu wchodzą następujące osoby:

1) s. mgr Danuta Szumna - nauczyciel
2) mgr Magdalena Barburska-Miśkiewicz - nauczyciel
3) mgr Monika Ciołek – pedagog specjalny

§ 3

Zespół określi plan pracy i zadania do realizacji oraz co roku przedstawia podsumowanie pracy zespołu.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Zarządzenie nr 2/2024 Dyrektora Niepublicznego Przedszkola Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie, ul. Warszawska 46, 95-010 Stryków

z dnia 15.02.2024 r.

w sprawie wprowadzenia Polityki Standardów Ochrony Dzieci w Przedszkolu

Na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 1, 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 900 z późn. zm.), art. 22b, art. 22c ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 z późn. zm.)
zarządzam, co następuje:

§ 1

Wprowadza się Politykę Ochrony Dzieci w **Niepublicznym Przedszkolu Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie, ul. Warszawska 46, 95-010 Stryków** stanowiące załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 2

Zobowiązuje się wszystkich pracowników do bezwzględnego przestrzegania Polityki Standardów Ochrony Dzieci w **Niepublicznym Przedszkolu Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie, ul. Warszawska 46 95-010 Stryków.**

§ 3

Wykonanie zarządzenia powierza się wszystkim pracownikom zatrudnionym w **Niepublicznym Przedszkolu Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie, ul. Warszawska 46, 95-010 Stryków.**

§ 4

1.Zarządzenie podlega ogłoszeniu poprzez zapoznanie na posiedzeniu Rady Pedagogicznej oraz udostępnienie w pokoju nauczycielskim/kancelarii dyrektora, a dla pracowników na naradzie służbowej.
2.Przedszkole udostępnia Politykę Standardy Ochrony Dzieci na swojej stronie internetowej oraz wywiesza w widocznym miejscu w budynku Przedszkola w wersji zupełnej oraz skróconej przeznaczonej dla małoletnich.

§ 5

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Załącznik nr 1
do zarządzenia/2024
z dnia 15.02.2024 r.

POLITYKA OCHRONY DZIECI

STANDARDY OCHRONY DZIECI
w Niepublicznym Przedszkolu Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie,
ul. Warszawska 46, 95-010 Stryków

PODSTAWA PRAWNA

art. 68 ust. 1 pkt 1, 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 900 z późn. zm.),
art. 22b, art. 22c ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 z późn. zm.).

Spis treści

Spis treści....4
Preambuła....6
Rozdział I....8
Cel i obszary Standardów ochrony dzieci....8
1.Cele standardów ochrony dzieci:....8
1.Obszary Polityki ochrony dzieci – czynniki ryzyka i standardy tworzące bezpieczne i przyjazne środowisko przedszkola:....8
Rozdział II....10
Słowniczek terminów....10
Rozdział III....13
Obowiązki osób odpowiedzialnych za standardy i politykę ochrony dzieci....13
1. Obowiązki dyrektora:....13
2. Obowiązki osoby odpowiedzialnej za wdrożenie i monitorowanie standardów ochrony dzieci:....13
4. Obowiązki osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo w internecie:....14
5. Obowiązki osoby odpowiedzialnej za udzielanie wsparcia dziecku:....15
Rozdział IV....16
Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci – zasady rozpoznawania i reagowania....16
1. Czynniki ryzyka:....16
2. Rekrutacja:....16
3. Bezpieczne relacje:....16
4. Szkolenia pracowników:....17
Rozdział V....18
Zasady reagowania na przypadki podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia....18
Rozdział V....23
Zasady ochrony wizerunku dziecka i danych osobowych małoletnich....23
Rozdział VI....24
Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych w Przedszkolu....24
Rozdział VII....25
Zasady obowiązujące w czasie wyjazdów z dziećmi....25
Rozdział VIII....28
Monitoring stosowania Standarów Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem....28
Rozdział IX....29
Przepisy końcowe....29

Załącznik nr 1....30
do Standardów Ochrony Dzieci w Przedszkolu....30
Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników/wolontariuszy w Przedszkolu....30

Załącznik nr 1 33
do Zasad bezpiecznej rekrutacji pracowników/wolontariuszy - Oświadczenie 33
Załącznik nr 2 35
do Standardów Ochrony Dzieci 35
Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko oraz dziecko – dziecko ustalone w Przedszkolu 35
Załączniki nr 3 do Standardów Ochrony Dzieci 48
PROCEDURY INTERWENCJI W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA 48
3.1.Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie 48
3.2.Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, ……...49
3.3.Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna 50
Załączniki nr 4 do Standardów SCHEMATY PROCEDUR INTERWENCJI 52
4.1. Schemat interwencji – krzywdzenie ze strony osób trzecich 52
4.2.schemat interwencji – krzywdzenie rówieśnicze 53
4.3. Schemat interwencji – krzywdzenie ze strony opiekuna/rodzica 54
Załącznik nr 5 do Standardów Ochrony dzieci – Notatka służbowa 55
Załącznik nr 6 do Standardów Ochrony Dzieci - Oświadczenie o poufności 56
Załącznik nr 7 do Standardów Ochrony dzieci – Zasady ochrony wizerunku i danych 57
Załącznik nr 8 do Standardów – Zasady bezpiecznego internetu 61
Załącznik nr 9 do Standardów - Interwencja w przypadku zagrożeń online 62
Załącznik nr 10 do Standardów Ochrony Dzieci 64
Ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem 64
Załącznik nr 11 do Standardów Ochrony Dzieci – Oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami 65
MATERIAŁY INFORMACYJNE 66
WYSTĘPUJĄCE U DZIECKA OBJAWY FIZYCZNE I SOMATYCZNE KRZYWDZENIA 66
ANKIETA DLA RODZICÓW…… ……..71
PRZYDATNE MATERIAŁY……..74
PRZYWOŁYWANE AKTY PRAWNE……..75

Preambuła

Niepubliczne Przedszkole Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie, ul. Warszawska 46, 95-010 Stryków jest katolicką instytucją oświatową, prowadzoną przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej. Pracownicy przedszkola zobowiązani są, by na wzór Jezusa ochraniać i respektować niezbywalne prawo godności podopiecznych. Zapewniają dzieciom opiekę, dbają o ich bezpieczeństwo psychiczne i fizyczne, traktują je z należnym szacunkiem. Rozpoznają i zaspokajają potrzeby swoich podopiecznych oraz rozwijają ich indywidualne możliwości i talenty.

Pracownicy przedszkola tworzą warunki do nabywania przez dzieci wiadomości i umiejętności, których celem jest wspieranie rozwoju duchowego, moralnego, społecznego wychowanków oraz osiągnięcie przez nich gotowości do podjęcia nauki w szkole podstawowej. W placówce buduje się środowisko społeczne dziecka, kształtuje jego postawy moralne oraz uczy odróżniania dobra od zła. Kieruje się zasadami wynikającymi z Konwencji o prawach dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z dnia 23 grudnia 1991 r.).

W naszym przedszkolu dzieci wychowywane są w duchu personalizmu chrześcijańskiego. We współpracy z Rodzicami, pracownicy rozwijają uniwersalne wartości: przyjaźni, szacunku, życzliwości, miłości, by każdy stawał się człowiekiem na wzór Jezusa, Maryi i Józefa i w ten sposób oddawał cześć swemu Bogu i Stwórcy. Rodzice, wychowawcy i inni pracownicy starają się w pełni angażować w sprawę wychowania dziecka poprzez dążenie do zachowania wspólnej linii wychowawczej.

Zamysłem założyciela Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP NP było otwieranie „Ochronek", które miały służyć ochronie dzieci od wszelkich złych wpływów zagrażających ich życiu fizycznemu i moralnemu. Kontynuując Jego dzieło dobro i bezpieczeństwo dzieci jest priorytetem wszelkich działań podejmowanych przez pracowników Przedszkola. Wychowawcy traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Realizując zadania Przedszkola, działa w ramach obowiązującego prawa, obowiązujących w nim przepisów wewnętrznych oraz w ramach posiadanych kompetencji. Niedopuszczalne jest, by pracownik Przedszkola stosował wobec dziecka jakiekolwiek formy przemocy.

Niniejsza Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem stanowi realizację obowiązku

prawnego dot. wprowadzenia w placówce Standardów Ochrony Dzieci (Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, Dz.U. 2023 poz. 1304 i 1606).

- Dobro dziecka jest dla nas najważniejsze.
- Uznajemy naszą moralną i ustawową odpowiedzialność za ochronę i promowanie dobra wszystkich dzieci.
- Dokładamy wszelkich starań, aby zapewnić bezpieczne i przyjazne środowisko, w którym dzieci są szanowane i doceniane.
- Sprzeciwiamy się stosowaniu wobec dzieci wszelkich form przemocy.
- Wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za dzieci i rozpoznanie tych, którym powinny być udzielone pomoc i wsparcie, oraz za bezzwłoczne podejmowanie działań w przypadku wszelkich podejrzeń lub ujawnienia okoliczności, które mogą wskazywać, że dziecku zagraża bądź dzieje się krzywda.
- Działamy sprawnie, skutecznie i postępujemy zgodnie z procedurami, aby zapewnić dzieciom pomoc na jak najwcześniejszym etapie oraz skuteczne wsparcie i ochronę.
- Przestrzegamy praw dziecka wynikających z Konwencji o prawach dziecka.

Niniejsze Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem zostały opublikowane na stronie internetowej Przedszkola. Obowiązują i są szeroko promowane wśród całego personelu, rodziców i dzieci uczęszczających do Przedszkola. Poszczególne grupy dzieci są z poniższymi Standardami aktywnie zapoznawane poprzez prowadzone działania edukacyjne i informacyjne.

Rozdział I

Cel i obszary Standardów ochrony dzieci

§ 1

1. **Cele standardów ochrony dzieci:**

a) zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i ustalenie procedur udzielania im wsparcia,

b) zapewnienie personelowi niezbędnych informacji i kompetencji, aby umożliwić im wywiązanie się z obowiązków w zakresie dbałości o dobro dziecka i ochronę dzieci,

c) zapewnienie dzieciom oraz ich rodzicom lub opiekunom niezbędnych informacji na temat zasad obowiązujących w placówce oraz możliwości uzyskania wsparcia w sytuacji krzywdzenia,

d) pokazanie dzieciom, rodzicom lub opiekunom zaangażowania przedszkola w ochronę dzieci,

e) włączenie rodziców i opiekunów w zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom.

§ 2

1. **Obszary Polityki ochrony dzieci – czynniki ryzyka i standardy tworzące bezpieczne i przyjazne środowisko przedszkola**:

1) zasady bezpiecznej rekrutacji personelu do pracy w Przedszkolu,

2) zakres kompetencji pracowników przedszkola, szczególnie osoby/osób odpowiedzialnej/odpowiedzialnych za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności, z uwzględnieniem:

a) wskazania osób odpowiedzialnych za poszczególne obszary działań i ich obowiązków w zakresie polityki ochrony dzieci, w tym:

- osoby odpowiedzialnej za wdrożenie i monitorowanie przestrzegania standardów ochrony dzieci,
- osoby odpowiedzialnej za zapewnienie bezpiecznego korzystania z internetu,
- osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń i uruchamianie interwencji,
- osoby odpowiedzialnej za planowanie działań wspierających dziecko,

b) zasad prewencji, w tym zapewniania pracownikom podstawowej wiedzy na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem oraz udzielania pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia.

3) Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy:

a) personel – dziecko, z uwzględnieniem zachowań niedozwolonych,

b) dziecko – dziecko, z uwzględnieniem zachowań niedozwolonych,

c) zasady postępowania wobec dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym

z niepełnosprawnością,

d) tworzenie bezpiecznego środowiska – zasady edukacji dzieci.

4) Procedury – obszar określający działania, jakie należy podjąć w sytuacji:
   a) podejmowania interwencji, w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego,
   b) składania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego lub zawiadamianie sądu opiekuńczego.
5) Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych.
6) Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.
7) Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka.
8) Zasady dysponowania przez Przedszkole danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia), oraz zapewnienia do nich dostępu wszystkim pracownikom.
9) Zasady eksponowania informacji dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numerów bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.
10) Monitoring – obszar, który określa:
   a) zasady przeglądu i aktualizacji standardów,
   b) zasady weryfikacji przyjętych standardów ochrony dzieci – przynajmniej raz w roku, ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dzieci,
   c) zasady organizowania przez Przedszkole konsultacji z dziećmi i ich rodzicami/opiekunami.

Rozdział II

Słowniczek terminów

§ 3

1. **Dziecko -** w rozumieniu niniejszego dokumentu to każdy małoletni oraz każda inna osoba, która nie ukończyła 18 roku życia.
2. **Krzywdzenie dziecka** - przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć zachowanie, które może stanowić popełnienie czynu zabronionego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu placówki, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie; każde zamierzone lub niezamierzone działanie/zaniechanie jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają prawa, swobody i dobra osobiste dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój. Wyróżnia się 5 podstawowych form krzywdzenia:

1) **Przemoc fizyczna** wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania, bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.
2) **Przemoc psychiczna** wobec dziecka to przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a dzieckiem.
3) **Wykorzystywanie seksualne dziecka** to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Wykorzystanie seksualne może przyjąć również formę wyzyskiwania seksualnego, czyli jakiegokolwiek faktycznego lub usiłowanego nadużycia pozycji podatności na zagrożenia, przewagi sił, lub zaufania, w celach seksualnych, w tym, ale nie wyłącznie, czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z seksualnego wykorzystywania innej osoby. Szczególne zagrożenie wyzyskiwaniem seksualnym zachodzi

w czasie kryzysów humanitarnych. Zagrożenie wyzyskiwaniem istnieje zarówno wobec dzieci jak i ich opiekunów.

4) **Zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.
5) **Przemoc rówieśnicza** - (agresja rówieśnicza, bullying): występuje, gdy dziecko doświadcza różnych form przemocy ze strony rówieśników, bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych (Internetu i telefonów komórkowych). Ma miejsce wtedy, gdy działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie), relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie), fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie), materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów), wykorzystanie seksualne - dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika, przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią.

3. **Personel** – każdy pracownik Przedszkola bez względu na formę zatrudnienia, w tym współpracownik, stażysta, wolontariusz lub inna osoba, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma (nawet potencjalny) kontakt z dziećmi.
4. **Opiekun dziecka** – osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny, a także rodzic zastępczy.
5. **Instytucja** – każda instytucja świadcząca usługi dzieciom lub działająca na rzecz dzieci.
6. **Dyrektor** – osoba (lub podmiot), która w strukturze Przedszkola jest osobą kierującą pracą całej placówki,
7. **Zgoda rodzica dziecka** oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka konieczne jest poinformowanie rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
8. **Zgoda dziecka** - podmiotowy stosunek do dziecka oznacza, że podejmując decyzje dotyczące dziecka, należy poinformować je o tym, wysłuchać jego opinii oraz o ile to możliwe, bezpieczne, uwzględniać jego potrzeby, zawsze, nawet jeśli przepisy prawa bezpośrednio tego nie wymagają.
9. **Osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w Internecie** to wyznaczony przez dyrektora Przedszkola pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie

Przedszkola oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.

10. **Osoba odpowiedzialna za standardy ochrony dzieci** - pracownik wyznaczony przez dyrekcję placówki sprawujący nadzór nad prawidłowym stosowaniem standardów ochrony dziecka w placówce oraz ich aktualność.
11. **Osoba zaufania, odpowiedzialna za ochronę dziecka** – pracownik wyznaczony przez dyrekcję placówki odpowiedzialny za przyjmowanie zgłoszeń o zagrożeniu dobra dziecka i podejmowanie interwencji przed właściwymi organami lub instytucjami. W miarę możliwości wskazane jest, by interwencję podejmować zespołowo, jednak zawsze powinna być wskazana osoba, która będzie podejmować ostateczne decyzje, w razie rozbieżności zdań.
12. **Osoba udzielająca wsparcia dziecku** - osoba odpowiedzialna za opracowanie planu pomocy dziecku i jego monitorowanie.
13. **Delegatka ds. ochrony dzieci i młodzieży**– osoba wyznaczona przez Organ Prowadzący, odpowiedzialna za prewencje i interwencje w zakresie ochrony dzieci i młodzieży na terenie prowincji.
14. **Dane osobowe** - wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka, w tym jego imię i nazwisko, wizerunek.
15. **Zespół interwencyjny** – zespół zwołany przez dyrektora przedszkola w przypadkach podejrzenia krzywdzenia dziecka składający się z: dyrektora placówki, delegata do spraw ochrony dzieci i młodzieży powołanego w ramach prowincji, pedagoga/psychologa, nauczyciela placówki, wychowawcy oddziału, którego dotyczy dany problem, inni pracownicy mający wiedzę o dziecku lub jego krzywdzeniu.
16. **Rejestr, RSPTS** – Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Rozdział III

Obowiązki osób odpowiedzialnych za standardy i politykę ochrony dzieci

§ 4

1. Obowiązki dyrektora:

a) nadzór nad wdrożeniem standardów i respektowaniem ich przestrzegania,

b) powołanie zespołu i wyznaczenie osób odpowiedzialnych za:

- wdrożenie i monitorowanie standardów ochrony dzieci,
- wyznaczenie osoby zaufania – osoby przyjmującej zgłoszenia i uruchamiającej interwencję
- bezpieczeństwo w Internecie
- zaplanowanie działań wspierających dziecko.

c) wyznaczenie zakresu obowiązków dla w/w osób.

§ 5

2. Obowiązki osoby odpowiedzialnej za wdrożenie i monitorowanie standardów ochrony dzieci:

a) samodokształcanie i doszkalanie w zakresie ochrony dzieci (osoba odpowiedzialna za standardy powinna sama mieć kwalifikacje do prowadzenia takich szkoleń, np. studia podyplomowe lub certyfikat czy zaświadczenia, że ukończyła szkolenie z zakresu Polityki ochrony dzieci),

b) przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów ochrony dzieci przed przystąpieniem do pracy albo po dokonaniu zmian w tych standardach,

c) planowanie szkoleń dot. ochrony dzieci w ramach WDN, przynajmniej raz w roku,

d) współpraca z Delegatką ds. ochrony dzieci i młodzieży w Prowincji,

e) dbałość o udostępnienie standardów ochrony dzieci na stronie internetowej placówki oraz na jej terenie,

f) delegowanie zadań oraz odpowiedzialności związanych z realizacją standardów ochrony dzieci

w organizacji (w przypadku działalności jednoosobowej współpraca z organami prowadzącymi) oraz monitoring ich realizacji,

g) prowadzenie ewidencji członków personelu placówki, którzy zapoznali się ze standardami ochrony dzieci przed przystąpieniem do pracy albo po dokonaniu zmian w tych standardach,

h) przegląd standardów ochrony dzieci w porozumieniu i współpracy z dyrekcją i personelem placówki,

i) monitorowanie czy występują trudności w stosowaniu standardów.

§ 6

3. Obowiązki osoby zaufania:

a) przyjęcie zgłoszenia o wystąpieniu czynnika ryzyka zagrożenia dobra dziecka,

b) przyjęcie zgłoszenia o ujawnieniu symptomów krzywdzenia dziecka lub krzywdzeniu małoletniego; ujawnionych lub zgłoszonych incydentach lub zdarzeniach zagrażających jego dobru, dokumentowanie ich, weryfikacja oraz informowanie dyrekcji o wynikach poczynionych ustaleń,

c) przyjęcie zgłoszenia o podejrzeniu lub niewłaściwym udostępnieniu, rozpowszechnianiu lub wykorzystaniu wizerunku małoletniego lub ujawnione na tym tle problemy,

d) zainicjowanie interwencji,

e) wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty" (w przypadku jednostek oświatowych) lub powiadomienie ośrodka pomocy społecznej (w przypadku żłobków i innych placówek opieki nad dziećmi przedszkolnymi),

f) zawiadomienie sądu opiekuńczego,

g) złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego,

h)prowadzenie ewidencji zdarzeń, wskazanych w ust. 2 dla danego dziecka, w której przechowuje informacje, gdzie znajdują się oryginały notatek ze zgłoszeń o których mowa w ust. 2 pkt 1 - 3, oraz z interwencji, oraz dokumentów wskazanych w ust. 2 pkt 4 – 6. Oryginały załącza się do akt osobowych małoletniego. Ewidencję zdarzeń, o ile jest prowadzona w formie papierowej, należy przechowywać w odpowiednio zabezpieczonej szafie metalowej, do które dostęp ma osoba odpowiedzialna za ochronę dziecka oraz dyrektor placówki. Zawsze należy zapewnić ochronę danych osobowych małoletnich, chroniąc je przed niewłaściwym wykorzystaniem lub udostępnieniem osobie do tego nieuprawnionej.

§7

4. Obowiązki osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo w Internecie:

a) nadzorowanie prawidłowego funkcjonowania zabezpieczeń sieciowych i oprogramowania chroniącego przed treściami nieodpowiednimi dla dzieci,

b) podejmowanie działań mających na celu aktualizację zasad bezpiecznego korzystania z internetu oraz informowanie dzieci, personelu i rodziców o wprowadzonych zmianach,

c) prowadzenie cyklicznych szkoleń i zajęć edukacyjnych z dziećmi w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu i urządzeń elektronicznych,

d) organizowanie pogadanek i udostępnianie materiałów edukacyjnych dla rodziców i opiekunów na temat bezpieczeństwa w sieci,

e) monitorowanie i okresowa ocena stosowanych rozwiązań zabezpieczających w celu dostosowania ich do wieku dzieci oraz zmieniających się zagrożeń w Internecie.

§ 8

5. Obowiązki osoby odpowiedzialnej za udzielanie wsparcia dziecku:

1) opracowanie planu pomocy dziecku we współpracy z innymi specjalistami z placówki lub z organizacji zewnętrznych,

2) monitorowanie wsparcia udzielanego dziecku.

§ 9

6. Współpraca z instytucjami

Placówka jest instytucją podlegającą organowi prowadzącemu. Przestawia obowiązujące w niej standardy ochrony dzieci swojemu Organowi Prowadzącemu oraz ściśle współpracuje z nim w ramach ich realizacji.

Placówka również współpracuje m.in. z:

1) Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Strykowie, ul. Tadeusza Kościuszki 29, tel. 42 719 85 01**;**
2) Komisariatem Policji w Strykowie, tel. 47 842 53 10;
3) Punktem Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie w Strykowie, tel. 42 719 85 01 wew. 29;
4) Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Strykowie, tel. 42 719 85 01 wew. 29;
5) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu, ul. Sadowa 6a, tel. 42 237 11 04;
6) Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Głownie, ul. Kościuszki 10, tel. 42 719 07 67.

§ 10

7. Osoby odpowiedzialne za poszczególne zadania związane z ochroną dzieci:

l.p.	**Obszar odpowiedzialności**	**Imię i nazwisko**	**Dane kontaktowe**
1.	Wdrożenie i monitorowanie przestrzegania standardów ochrony dzieci	**s. mgr Katarzyna Trębacz dyrektor przedszkola**	
2.	Przyjmowanie zgłoszeń i uruchamianie interwencji	**mgr Monika Ciołek**	
3.	Zapewnienie bezpiecznego korzystania z internetu	**mgr Magdalena Barburska-Miśkiewicz**	
4.	Planowanie działań wspierających dziecko	**s. mgr Danuta Szumna**	

Rozdział IV

Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci – zasady rozpoznawania i reagowania

§ 11

1. Czynniki ryzyka:

1) personel placówki posiada wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci,
2) w przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka personel placówki podejmuje rozmowę z opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy oraz zgłasza sprawę do osoby odpowiedzialnej za ochronę dziecka,
3) personel monitoruje sytuację i dobrostan dziecka,

§ 12

2. Bezpieczna rekrutacja:

Rekrutacja pracowników Przedszkola odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu. Zasady Rekrutacji stanowią **Załącznik nr 1 do niniejszych Standardów.**

§ 13

3. Bezpieczne relacje:

1) Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko i dziecko – dziecko ustalone w Przedszkolu. Zasady stanowią **Załącznik nr 2 do niniejszych Standardów.**
2) W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy Przedszkola podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
3) Przedszkole zapewniania pracownikom szkolenia w zakresie podstawowej wiedzy na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem oraz udzielania pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia:
   a) członkowie personelu, bez względu, czy mają kontakt bezpośredni, czy pośredni z dziećmi, otrzymują szkolenia w zakresie ochrony dzieci, odpowiednie dla pełnionej przez nich funkcji. Szkolenia mogą być prowadzone w formie stacjonarnej, webinariów, e-learningów, materiałów edukacyjnych,
   b) działania szkoleniowe dotyczą w szczególności:
      - zapisów polityki ochrony dzieci (obowiązujące zasady i procedury),
      - podnoszenia kompetencji w zakresie rozpoznawania czynników i symptomów krzywdzenia dzieci,
      - przeciwdziałania przemocy i podejmowania interwencji;

c) inicjowanie i prowadzenie działań edukacyjnych z obszaru ochrony dzieci przed krzywdzeniem (np. w formie ulotek informacyjnych, plakatów, warsztatów) skierowane do dzieci (w sposób dostosowany do ich wieku, percepcji i możliwości poznawczych) oraz ich opiekunów, wolontariuszy w szczególności na temat:

- znajomości siebie i swoich emocji,
- sposobów unikania zagrożeń oraz reagowania na nie w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami,
- zasad bezpiecznych relacji z rówieśnikami, pożądanych postaw w kontaktach między dziećmi,
- dostępu do informacji w miejscach, w których mogą szukać pomocy,
- bezpiecznego korzystania z Internetu,
- prawa do ochrony wizerunku.

§ 14

4. Szkolenia pracowników:

a) szkolenia z zakresu Polityki Ochrony Dzieci przeprowadza się minimum raz na dwa lata,
b) przeszkolenie przechodzi każdy nowo przyjęty członek personelu w terminie do 7 dni od podjęcia zatrudnienia oraz każdy członek personelu pracujący z dziećmi raz w rok,

Rozdział V

Zasady reagowania na przypadki podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia

§ 15

1. Zagrożenie bezpieczeństwa dzieci może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
2. W przedszkolu przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:
   a) popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem),
   b) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, poniżanie,
   c) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem),
3. W przedszkolu wprowadzono procedury interwencji w przypadku podejrzenia działania na szkodę dziecka przez:
   a) członka personelu,
   b) rodziców/opiekunów prawnych,
   c) inne dziecko.
4. Procedury interwencji mają za cel wspierać personel w realizowaniu prawnego i społecznego obowiązku reagowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka.
5. Celem interwencji jest zatrzymanie krzywdzenia dziecka i zapewnienie mu bezpieczeństwa.
6. Szczegółowe procedury interwencji i sposoby postępowania w poszczególnych przypadkach zawarte są w **Załącznikach nr 3 (3.1., 3.2., 3.3.) do niniejszych Standardów**
7. Schematy procedury interwencji i sposoby postępowania w poszczególnych przypadkach zawarte są w **Załącznikach nr 4 (4.1,4.2.4.3.) do niniejszych Standardów**

§ 16

Proces wdrażania procedury interwencji i reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony dziecka wobec innego dziecka.

1. W przypadku zaobserwowania u dziecka przejawów wzmożonego napięcia emocjonalnego, zdenerwowania lub trudności stwarzających prawdopodobieństwo wystąpienia zachowania trudnego, w tym: agresywnego, autoagresywnego, zagrażającego innym, należy niezwłocznie podjąć działania, aby przeciwdziałać jego rozwinięciu. W tym celu zaleca się podjąć z

dzieckiem rozmowę uspokajającą, wyciszającą, o ile to możliwe na neutralny temat (metoda przekierowania uwagi) lub inne oddziaływanie kojące/uspokajające (np.: zmiana otoczenia/przestrzeni- wyjście do innej sali, na świeże powietrze).

2. W sytuacji eskalacji zachowań trudnych, niepożądanych należy podjąć próbę ich wygaszenia, przerwania, adekwatnie do sytuacji, z uwzględnieniem rozpoznanego wcześniej ryzyka wystąpienia zachowań trudnych, agresywnych, autoagresywnych. Należy także jednocześnie wdrażać ustalone i stosowane u dzieci indywidualne strategie proaktywne lub nieawersyjne strategie reaktywne.
3. Jeżeli podjęte czynności w danej sytuacji nie przynoszą efektów i następuje eskalacja zachowań trudnych, agresywnych, autoagresywnych, należy niezwłocznie poinformować osoby wskazane do podejmowania procedury interwencyjnej lub inne osoby z personelu, które znajdują się w pobliżu i prosić o pomoc. Osoby te niezwłocznie informują osoby decyzyjne lub specjalistów i udzielają wsparcia w danej sytuacji.
4. Następnie, w przypadku wystąpienia bardzo agresywnego zachowania, którego nie można powstrzymać i stwarza ono zagrożenie dla zdrowia i życia własnego i innych osób, należy niezwłocznie, jeżeli jest taka konieczność, udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej, wezwać pogotowie lub policję, a następnie powiadomić rodziców (opiekunów) dziecka. W tej sytuacji można, jeśli jest to niezbędne, możliwe i bezpieczne dla każdego uczestnika zdarzenia, zastosować jak najmniej inwazyjną formę przerwania aktu agresji. Jeśli jednak zachodzi taka konieczność - a inne strategie nie przyniosły rezultatów, dopuszcza się w ostateczności rozwiązanie siłowe np.: poprzez mocniejsze przytrzymanie dziecka.
5. Należy zadbać o bezpieczeństwo każdego uczestnika zdarzenia, w tym świadków.
6. Jeżeli okoliczności zdarzenia na to pozwolą – niezwłocznie – osoba wskazana w procedurze interwencyjnej podejmuje rozmowę stwarzającą dziecku możliwość wypowiedzenia się, przedstawienia swojego zdania/opinii w celu ustalenia przyczyn i okoliczności zdarzenia. W trakcie rozmowy z dzieckiem, o ile nie zakłóci to jej przebiegu, należy zanotować istotne informacje; po zakończeniu rozmowy sporządza się notatkę z uwzględnieniem całego zdarzenia i przekazanych informacji od świadków zdarzenia, o sytuacji należy poinformować rodziców (opiekunów).
7. Do momentu uzyskania pewności, że sytuacja została zażegnana, a zachowanie trudne ustąpiło, nie wolno pozostawiać dziecka samemu sobie, to znaczy „stracić go z pola widzenia".
8. Należy zadbać o bezpieczeństwo wszystkich uczestników zdarzenia, świadków i udzielić im wsparcia, np.: pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zorganizować przestrzeń do wyciszenia, ochłonięcia.

9. Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej:

a) Osoba odpowiedzialna za wsparcie opracowuje plan wsparcia dla dziecka pokrzywdzonego i sprawcy.

b) Rodzice uczestniczą w rozmowie interwencyjnej, członkowie zespołu wspólnie ustalają kierunki wsparcia, wydają stosowne zalecenia dla rodziców.

c) Rodzice zobowiązani są do wdrażania zaleceń i współpracy ze specjalistami – zgodnie z programem wsparcia.

d) W przypadku braku współpracy ze strony rodziców i jednocześnie powtarzającymi się aktami przemocy, niebezpiecznymi dla innych dzieci, naruszającymi ich nietykalność cielesną, dyrektor kieruje pismo do sądu rodzinnego z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną dziecka,

   może również podjąć decyzję o skreśleniu dziecka przemocowego z listy dzieci uczęszczających do przedszkola. Taką decyzje niezwłocznie przekazuje rodzicom dziecka przemocowego w formie pisemnej.

e) W przypadku powracających lub nasilających się agresywnych, trudnych, w tym zagrażających innym dzieciom, oraz pomimo podjętych działań i interwencji, dyrektor kierując się dobrem pozostałych dzieci, może również podjąć decyzję o skreśleniu dziecka przemocowego z listy dzieci uczęszczających do przedszkola.

f) Od decyzji dyrektora, rodzic może odwołać się do Organu Prowadzącego, który po zbadaniu sprawy podejmuje ostateczną decyzję.

10. Szczególne warunki rozmowy interwencyjnej:

a) Rozmowa powinna być przeprowadzona bez presji czasu, pospieszania dziecka oraz powinna być dostosowana do jego potrzeb i możliwości; miejsce jej przeprowadzenia winno uwzględniać m.in. specyfikę odbioru i przetwarzania bodźców sensorycznych przez dziecko; należy wziąć pod uwagę język i sposoby komunikacji dziecka.

b) Osoba prowadząca rozmowę winna znać sposoby regulacji emocji przez dziecko (np. stimowanie/zachowania autostymulujące) oraz mieć wiedzę, czy u dziecka występują zachowania trudne (np. zachowania agresywne, autoagresywne).

c) Podczas rozmowy trzeba pozwolić dziecku na swobodną wypowiedź, w tym ujawnienie obaw, nie przerywać, nie krytykować, nie uzupełniać wypowiedzi własny mi domysłami, nie komentować przekazywanych przez nie treści, nie minimalizować znaczenia tego, co się wydarzyło.

d) Rozmowa powinna przebiegać w spokojnej atmosferze; po jej zakończeniu dziecko powinno zostać objęte adekwatnym wsparciem do czasu ustabilizowania sytuacji i wyciszenia

zachowania – nie wolno pozostawiać dziecka samemu sobie, „stracić z pola widzenia” do momentu uzyskania pewności, że sytuacja jest ustabilizowana.

11. Wskazania dla personelu:

a) Zapoznanie się z ww. procedurą reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony dziecka, zadaniami i procesem realizowania w przypadku jej podjęcia.

b) Współpraca z osobą wyznaczoną do podejmowania procedury interwencji w placówce, stosowanie się do jej poleceń w trakcie zdarzenia.

c) Dysponowanie numerami osób odpowiedzialnych za podejmowanie interwencji w placówce.

d) Doskonalenie kompetencji w zakresie niezbędnym do podejmowania działań określonych ww. w procedurze.

§ 17

1. Po uzyskaniu informacji, dyrektor Przedszkola /osoba zaufania / psycholog (do wyboru) wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, i informuje ich o podejrzeniu.
2. Dyrektor sporządza opis sytuacji przedszkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz opracowuje plan pomocy małoletniemu.
3. Plan pomocy małoletniemu powinien zawierać wskazania dotyczące:
   a) podjęcia przez Przedszkole działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
   b) wsparcia, jakie zaoferuje dziecku Przedszkole,
   c) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

§ 18

1. W bardziej skomplikowanych przypadkach (dotyczących np. wykorzystywania seksualnego lub znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor Przedszkola powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog/psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor Przedszkola, inni pracownicy mający wiedzę na temat skutków krzywdzenia dziecka lub o krzywdzonym dziecku.
2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy małoletniemu, spełniający wymogi określone w § 5 pkt 3 niniejszych Standardów, na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga/psychologa przedszkolnego oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.

3. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłoszą rodzice/opiekunowie dziecka, dyrektor Przedszkola jest zobowiązany powołać zespół interwencyjny.
4. Zespół, o którym mowa w punkcie 3, wzywa rodziców/opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.
5. Sporządzony przez zespół interwencyjny plan pomocy małoletniemu wraz z zaleceniem współpracy przy jego realizacji przedstawiany jest rodzicom/opiekunom przez dyrektora.
6. Dyrektor informuje rodziców/opiekunów o obowiązku Przedszkola – jako instytucji – zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji (prokuratura, policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskiej Karty" – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).

   Uwaga! Pracownicy Przedszkola uczestniczą w realizacji procedury „Niebieskiej Karty", w tym uprawnieni są do samodzielnego jej wszczynania.
7. Po poinformowaniu rodziców/opiekunów małoletniego przez dyrektora – zgodnie z punktem poprzedzającym – dyrektor Przedszkola składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A" do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
8. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie 7.
9. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice/opiekunowie małoletniego, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone – dyrektor przedszkola informuje o tym fakcie rodziców/opiekunów dziecka na piśmie.

§ 19

1. Z przebiegu interwencji sporządza się notatkę służbową - kartę interwencji, której wzór stanowi **Załącznik nr 5 do niniejszych Standardów.** Kartę tę załącza się do dokumentacji dziecka w Przedszkolu.
2. Wszyscy pracownicy Przedszkola i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązani do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
3. **Oświadczenie o zobowiązaniu do zachowania poufności**. Oświadczenie stanowi **załącznik nr 6 do standardów ochrony dzieci**

Rozdział V
Zasady ochrony wizerunku dziecka i danych osobowych małoletnich

§ 20

1. Przedszkole, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka, zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych małoletnich zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Wytyczne dotyczące zasad ochrony wizerunku dziecka i danych osobowych dzieci stanowią **Załącznik nr 7 do niniejszych Standardów.**

§ 21

1. Pracownikowi Przedszkola nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na jego terenie bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
2. W celu uzyskania zgody, o której mowa w punkcie 1, pracownik Przedszkola może skontaktować się z opiekunem dziecka, by uzyskać zgodę na nieodpłatne wykorzystanie zarejestrowanego wizerunku dziecka i określić, w jakim kontekście będzie wykorzystywany, np. że umieszczony zostanie na platformie YouTube w celach promocyjnych lub na stronie internetowej Przedszkola (niniejsza zgoda obejmuje wszelkie formy publikacji, w szczególności plakaty reklamowe, ulotki, drukowane materiały promocyjne, reklamę w gazetach i czasopismach oraz w Internecie itp.), lub ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.

§ 22

Upublicznienie przez pracownika Przedszkola wizerunku dziecka utrwalonego w jakiejkolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka. **Uwaga! Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.**

Rozdział VI

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych w Niepublicznym Przedszkolu Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie

§ 23

1. W placówce dzieci nie mają dostępu do komputerów i nie pracują w nich. W placówce dzieci pod nadzorem nauczyciela korzystają z monitorów interaktywnych, które wykorzystuje się w trakcie zajęć edukacyjnych, dostosowanych do wieku i możliwości dzieci.
2. Dzieci nie mają swobodnego dostępu do internetu na terenie placówki.
3. Dostęp do sieci internetowej chroniony jest hasłem.
4. Placówka stosuje i aktualizuje oprogramowanie zabezpieczające.
5. Dostęp do internetu ograniczony jest przed treściami, które mogłyby stanowić zagrożenie dla rozwoju dzieci.
6. Osobą odpowiedzialną za internet w placówce jest dyrektor placówki.
7. Placówka udostępnia materiały edukacyjne promujące bezpieczeństwo w sieci. Dyrektor przeprowadza z dziećmi cyklicznie szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z internetu i urządzeń elektronicznych.
8. Placówka przeprowadza pogadanki z opiekunami dzieci na temat bezpieczeństwa w sieci.

§ 24

1. **Osoba odpowiedzialna za dostęp do Internetu** w Przedszkolu w porozumieniu z dyrektorem Przedszkola zabezpiecza sieć przed niebezpiecznymi treściami, poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania.
2. Wymienione w punkcie 1 oprogramowanie jest aktualizowane w miarę potrzeb – przynajmniej raz w miesiącu.
3. W przypadku ujawnienia treści nielegalnych, szkodliwych lub nieodpowiednich do wieku, lub w przypadku zdarzeń godzących w bezpieczeństwo dzieci związanych z korzystaniem z Internetu, należy podjąć działania ujęte w procedurze interwencji w przypadku podejrzenia zagrożeń online, stanowiącej **Załącznik nr 9 do Standardów.**

Rozdział VII

Zasady obowiązujące w czasie wyjazdów z dziećmi

§ 25

1. Zasady organizacji wypoczynku oraz innych wyjazdów z dziećmi i podopiecznymi są regulowane przez w rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej.
2. Wszystkie wycieczki, zarówno jedno jak i kilkudniowe, wyjazdy i pobyt poza placówką powinny być starannie planowane i w sposób formalny dokumentowane ze szczególnym uwzględnieniem kwestii transportu, planu dnia, sprawdzenie miejsca noclegu oraz jego otoczenia pod kątem bezpieczeństwa dzieci i podopiecznych.
3. W sytuacji wyjazdów kilkudniowych należy uzyskać od firmy transportowej oświadczenia, że kierowca nie widnieje w RSPTS.
4. Należy także zadbać o stosowne ubezpieczenia, zgodnie z wymogami prawa polskiego dla wychowanków oraz ich opiekunów.
5. W czasie wyjazdów należy zwrócić uwagę na zachowania podopiecznych mogące wskazywać na problemy małoletniego z aklimatyzacją w grupie, trudnościami w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami oraz na brak wykazywania się przez wychowanków umiejętnościami w zakresie radzenia sobie z sytuacjami konfliktowymi pojawiającymi się w grupie rówieśników.
6. Szczególną uwagę i wyjątkowa czujność należy wykazać w stosunku do tych dzieci, których zachowanie może stwarzać zagrożenie, budzić niepokój lub być źródłem dyskomfortu dla innych uczestników wyjazdu.
7. Nikt z personelu nie może bagatelizować jakichkolwiek sygnałów mogących wskazywać na: izolowanie się uczestnika w grupie rówieśników, przejawy agresji wśród podopiecznych (w szczególności agresywne zachowania starszych wobec młodszych), konflikt między podopiecznymi, pojawiające się zachowania seksualne nieadekwatne do wieku małoletnich, wykorzystywanie przez rówieśników zagubienia i nieporadności uczestników gorzej przystosowanych do radzenia sobie w grupie.
8. Należy poświęcać jak najwięcej uwagi tym dzieciom, którzy nie radzą sobie w kontaktach z rówieśnikami (w szczególności kontrolować ich samopoczucie oraz na bieżąco oceniać, czy wyjazd nie stanowi dla takiej osoby zbytniego obciążenia emocjonalnego, mogącego powodować zagrożenie dla jej zdrowia i życia). W razie stwierdzenia tego rodzaju przypadków każdy odpowiedzialny za nich ma obowiązek podjąć działania w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji oraz powinien bezzwłocznie przystąpić do podjęcia odpowiednich czynności zapewniających bezpieczeństwo, spokój i dobre samopoczucie podopiecznych. W tym: ustalić przyczynę dostrzeżonych u podopiecznych problemów, pomóc temu, kto zgłasza problem lub

w przypadku którego dostrzeżono, iż ma problemy, których nie potrafi (lub z jakiś przyczyn boi się) zasygnalizować, a także zgłosić stwierdzony przypadek właściwemu przełożonemu oraz w uzasadnionych przypadkach: rodzicom, opiekunom, odpowiednim władzom lub specjalistom (w szczególności psychologom).

9. Na każdy wyjazd z dziećmi, po uprzednim zapoznaniu rodziców (opiekunów prawnych) z programem pobytu na wyjeździe, wychowawca zobowiązany jest uzyskać pisemna zgodę na karcie wycieczki zgodnie z wewnętrzną dokumentacją Przedszkola.
10. Rodzice mają zostać poinformowani o kontaktowym numerze telefonu, pod którym będą mogli uzyskać informacje o uczestniku podczas jego pobytu na wyjeździe.
11. Podczas wyjazdów należy zadbać o odpowiednią ilość opiekunów wynikającą z przepisów i realnych potrzeb dzieci.
12. Na początku wycieczki wychowawcy mają obowiązek zapoznać uczestników z obowiązującymi podczas niej zasadami i regulaminami, w tym zasadami bezpiecznych relacji między dorosłymi a dziećmi.
13. Każdorazowo, dzieci i podopieczni powinni być powiadomieni o osobach, do których mogą zgłaszać trudne sytuacje, również te związane z krzywdzeniem.
14. Należy zwrócić uwagę, aby czas przeznaczony na odpoczynek nocny zaplanowano w sposób zgodny z normami bezpieczeństwa. Szczególną uwagę należy poświęcić rozplanowaniu miejsc noclegowych i uczynić to – o ile to możliwe – jeszcze przed wyjazdem.
15. W miarę możliwości należy dbać o odpowiednie rozplanowanie miejsc noclegowych i sanitarnych, ze szczególnym uwzględnieniem podziału dzieci na dziewczęta i chłopców.
16. Sypialnie dzieci powinny być nadzorowane przez opiekunów wycieczki.
17. Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z dzieckiem w jednym łóżku.
18. W sytuacji zbiorowego wyjazdu dopuszcza się nocowanie wychowawcy z grupą dzieci (zielone przedszkola, nocki na zakończenie przedszkola);
19. Należy przestrzegać zakazu wyjść uczniów bez opieki w trakcie wycieczki oraz dbać utrzymywanie stałego dozoru opiekunów nad dziećmi.
20. Wychowawca powinien na bieżąco przekazywać informacje na temat zdarzeń mających miejsce w trakcie organizowanych wycieczek, które mogą stanowić zagrożenie dla ich uczestników. Powinien sygnalizować potrzebę podjęcia interwencji ze strony organizatorów w każdym przypadku, w którym taka interwencja może przyczynić się do rozwiązania problemów dostrzeżonych przez opiekunów lub wychowawców.

21. Nieprzestrzeganie niniejszych szczegółowych zasad w pracy z dziećmi i podopiecznymi traktowane będzie jako naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych, z wszystkimi wynikającymi stad konsekwencjami, włącznie z rozwiązaniem stosunku pracy w trybie dyscyplinarnym.

Rozdział VIII

Monitoring stosowania Standarów Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem

§ 26

1. Dyrektor Przedszkola zarządzeniem powołuje Zespół ds. Standardów Ochrony Dzieci.
2. Obowiązek ten powierza się na okres nieokreślony.
3. Zespół o których mowa w punkcie 1, jest odpowiedzialni za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów, prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Standardach.
4. Zespół odpowiedzialny za realizację i propagowanie Standardów ochrony dzieci przeprowadza wśród pracowników Przedszkola, raz na 12 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. W ankiecie **(Załącznik nr 10)** pracownicy mogą proponować zmiany oraz wskazywać naruszenia Standardów.
5. Ankiety przechowywane są przez przez okres 2 lat lub do kolejnego monitorowania stopnia realizacji standardów ochrony dzieci
6. Na podstawie przeprowadzonej ankiety Zespół odpowiedzialny za realizację i propagowanie Standardów Ochrony Dzieci sporządza raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi Przedszkola, najpóźniej do 31 sierpnia danego roku.
7. Sprawozdanie stanowi dokumentację gromadzoną przez dyrektora przedszkola.
8. Dyrektor Przedszkola na podstawie otrzymanego raportu wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza je pracownikom, dzieciom i ich rodzicom/opiekunom.

Rozdział IX

Przepisy końcowe

§ 27

1. Niniejsze Standardy Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem wchodzą w życie z dniem ogłoszenia.
2. Standardy Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad pracownicy potwierdzają podpisaniem oświadczenia **(Załącznik nr 10)**
3. Ogłoszenie Standarów następuje poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń lub w innym widocznym miejscu w siedzibie Przedszkola lub poprzez przesłanie tekstu Standardów pracownikom i rodzicom dzieci drogą elektroniczną, lub zamieszczenie na stronie internetowej Przedszkola oraz wywieszenie w wersji skróconej – przeznaczonej dla dzieci.
4. Wszelkie zmiany niniejszych standardów wprowadzane będą poprzez aneksy, drogą zarządzenia.
5. Dokumentacja wynikająca z realizacji standardów przechowywana jest w kancelarii dyrektora, z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych
6. W spawach nieujętych w Standardach obowiązują zapisy w prawie cywilnym i kanonicznym.

Załącznik nr 1

do Standardów Ochrony Dzieci w Niepublicznym Przedszkolu Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie, ul. Warszawska 46, 95-010 Stryków

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników/wolontariuszy w Niepublicznym Przedszkolu Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie, ul. Warszawska 46, 95-010 Stryków

1. Dyrektor przed zatrudnieniem pracownika w Przedszkolu poznaje dane osobowe, kwalifikacje kandydata/kandydatki, w tym stosunek do wartości podzielanych przez Przedszkole, takich jak ochrona praw dzieci i szacunek do ich godności.
2. Dyrektor dba o to, by osoby przez niego zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenia oraz wolontariusze/stażyści) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne.
3. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do dzieci i podzielania wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, dyrektor Przedszkola może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących:
   a) wykształcenia,
   b) kwalifikacji zawodowych,
   c) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki.
4. W każdym przypadku dyrektor Przedszkola musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez niego zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Powinien znać:
   a) imię (imiona) i nazwisko,
   b) datę urodzenia,
   c) dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
5. Dyrektor Przedszkola może poprosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji z poprzednich miejsc zatrudnienia lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie tych danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę. Przedszkole nie może bowiem samodzielnie prowadzić tzw. screeningu osób ubiegających się o pracę, gdyż ograniczają ją w tym zakresie przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO) oraz Kodeksu pracy.
6. Dyrektor Przedszkola przed zatrudnieniem kandydata/kandydatki uzyskuje jego/jej dane osobowe, w tym dane potrzebne do sprawdzenia danych w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym – Rejestr z dostępem ograniczonym.

Uwaga! Przed dopuszczeniem osoby zatrudnianej do wykonywania obowiązków związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi Przedszkole jest zobowiązane sprawdzić osobę zatrudnianą w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym – Rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl. By móc uzyskać informacje z rejestru z dostępem ograniczonym, konieczne jest uprzednie założenie profilu Przedszkola.

7. Aby sprawdzić osobę w Rejestrze, dyrektor Przedszkola potrzebuje następujących danych kandydata/kandydatki:

1) imię i nazwisko,
2) data urodzenia,
3) PESEL,
4) nazwisko rodowe,
5) imię ojca,
6) imię matki.

8. Wydruk z Rejestru przechowuje się w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza lub osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
9. Dyrektor Przedszkola przed zatrudnieniem kandydata/kandydatki na nauczyciela uzyskuje od kandydata/kandydatki informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
10. Osoba ubiegająca się o zatrudnienie w Przedszkolu, w tym osoba nieposiadająca obywatelstwa polskiego, przedkłada dyrektorowi oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi (Art. 21. ust. 5 Zmiana ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, Dz.U.2023.1606 z dnia 2023.08.14 z późn. zm).
11. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności, nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka zobowiązani są złożyć pod rygorem odpowiedzialności karnej

oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem , że nie byli prawomocnie skazani w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, oraz nie wydano wobec nich innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścili się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.

12. Oświadczenia to stanowią **Załącznik nr 1 do Zasad bezpiecznej rekrutacji pracowników/wolontariuszy w Niepublicznym Przedszkolu Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie, ul. Warszawska 46, 95 -010 Stryków.**
13. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: „Jestem świadomy/-a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.
14. Dyrektor Przedszkola jest zobowiązany do domagania się od osoby zatrudnianej na stanowisku nauczyciela zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego.

    Uwaga! Zaświadczenia z KRK można domagać się wyłącznie w przypadkach, gdy przepisy prawa wprost wskazują, że pracowników w zawodach lub na danych stanowiskach obowiązuje wymóg niekaralności. Wymóg niekaralności obowiązuje m.in. pracowników samorządowych oraz nauczycieli, w tym nauczycieli zatrudnionych w placówkach publicznych oraz niepublicznych.
15. W przypadku niemożliwości przedstawienia zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego dyrektor uzyskuje od kandydata/kandydatki oświadczenie o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.

Załącznik nr 1

do Zasad bezpiecznej rekrutacji pracowników/wolontariuszy - Oświadczenie

w Niepublicznym Przedszkolu Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie,
ul. Warszawska 46, 95-010 Stryków

OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich

(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 z późn. zm.)

Ja niżej podpisany/a oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska: tak/nie*
2. Jeśli odpowiedz brzmi „tak" to proszę wpisać państwo ……..
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/nie zamieszkiwałem w innych państwach*
4. Proszę wpisać państwo/ państwa :

……

Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*

5. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyżpaństwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*
6. Oświadczam, że prawo państwa ……. nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: tak/nie*
7. Oświadczam, że w państwie ……. nie prowadzi się rejestru karnego: tak/nie*.
8. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie .....za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r.o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem

duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

9. Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu Karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. **

Miejscowość, data …….

……
…….
imię i nazwisko (czytelny podpis)

*niepotrzebne skreślić

**art. 233 KK [Fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższym, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,
2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Załącznik nr 2

do Standardów Ochrony Dzieci

Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko oraz dziecko – dziecko ustalone w Niepublicznym Przedszkolu Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie

1. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi w Przedszkolu obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad pracownicy potwierdzają podpisaniem oświadczenia, będący **załącznikiem nr 11** do standardów ochrony dzieci
2. Zasady te obejmują cztery obszary:

I. Relacje dorosły dziecko

1. Relacje personelu Przedszkola z dziećmi - ogólne zasady

1) Każdy pracownik Przedszkola jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi w Przedszkolu i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci.
2) Każdy pracownik zobowiązany jest kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy jego dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie,
3) Każdy pracownik zobowiązany jest działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.
4) Każdy pracownik placówki powinien być gotowy do szybkiego reagowania i wyjaśniania sytuacji niejednoznacznych, które mogłyby zostać zinterpretowane jako nieodpowiednie zachowanie (np. przypadkowy kontakt fizyczny, który mógłby zostać potraktowany jako naruszenie nietykalności cielesnej). Dobrą praktyką jest w takich przypadkach sporządzenie notatki służbowej oraz poinformowanie o zdarzeniu innego nauczyciela bądź pracownika placówki.
5) Każdy pracownik powinien zachować szczególną ostrożność wobec dziecka, które doświadczyło nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania; takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi; w takich sytuacjach pracownik

powinien reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.

6) Każdy, kto będzie świadkiem jakiegokolwiek niewłaściwego zachowania ze strony innego dorosłego, powinien zareagować, by chronić dzieci przed krzywdzeniem. Ma on także obowiązek poinformowania o tym osobę odpowiedzialną i/lub postępowania zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji. Zakres interwencji świadka zdarzenia zależy od rodzaju zdarzenia.
7) Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dzieckiem przez pracownika lub pracownikiem przez dziecko, muszą być raportowane dyrektorowi Przedszkola. Jeśli pracownik jest ich świadkiem, zobowiązany jest reagować stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.
8) Każde dziecko należy traktować z należytym szacunkiem, nie dyskryminować ze względu na jakiekolwiek cechy, w tym specjalne potrzeby, niepełnosprawność, rasę, płeć, religię, kolor skóry, pochodzenie narodowe lub etniczne, język, stan zdrowia, wiek, zdolności status społeczny rodziców/prawnych opiekunów.
9) Każdemu dziecku należy okazywać troskę o jego dobro i rozwój.
10) Jakiekolwiek przemocowe działanie wobec małoletniego jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego.

2. Kontakty

1) Członek personelu placówki powinien kontaktować się z dzieckiem:
   a) w celach edukacyjnych, opiekuńczych lub wychowawczych;
   b) w godzinach pracy i na terenie placówki
2) Jeżeli po godzinach pracy placówki zajdzie konieczność:
   a) nawiązania kontaktu z dzieckiem, jego rodzicem, rodzicem zastępczym, opiekunem prawnym, należy to uczynić przy wykorzystaniu służbowego e-maila albo telefonu służbowego;
   b) spotkania z dzieckiem, to może to nastąpić po wyrażeniu zgody przez rodzica, rodzica zastępczego, opiekuna prawnego dziecka i należy niezwłocznie powiadomić o tym dyrekcję placówki. W przypadku, gdy konieczność spotkania z dzieckiem wynika z podejrzenia, że zagrożone jest jego dobro, można odstąpić od uzyskania zgody rodzica, natomiast należy bezwzględnie uzyskać zgodę dyrekcji placówki.

c) utrzymywania relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymagane jest zachowanie poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.

3) Ograniczenia wskazane wyżej nie mają zastosowania w przypadku zagrożenia dobra dziecka. W takiej sytuacji należy podjąć działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa dziecku oraz niezwłocznie sporządzić notatkę służbową z opisem zdarzenia i przekazać ją osobie odpowiedzialnej za ochronę dzieci oraz dyrekcji placówki.

3. Komunikacja z dziećmi

1) W komunikacji z dziećmi w Przedszkolu pracownik zobowiązany jest:

a) zachować cierpliwość i szacunek,

b) słuchać uważnie dziecka i udzielać mu odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji,

c) informować dziecko o podejmowanych decyzjach jego dotyczących, biorąc pod uwagę oczekiwania dziecka,

d) szanować prawo dziecka do prywatności:

- jeśli konieczne jest odstąpienie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy wyjaśnić mu to najszybciej jak to możliwe;

- jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z dzieckiem na osobności, należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, aby być w zasięgu wzroku innych; można też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy,

e) zapewniać dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć nauczycielowi/pracownikowi Przedszkola lub wskazanej osobie zaufania i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

f) Respektować prawo każdego dziecka do sprawiedliwego traktowania i uznania jego wyjątkowości, a biorąc pod uwagę sukcesy i postępy w rozwoju, doceniaj wysiłek i zaangażowanie;

g) informacje wrażliwe dotyczące dziecka, tj. informacje o sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej, nie mogą zostać ujawnione osobom nieuprawnionym. Nie rozmawiaj o sytuacji dziecka w obecności innych dzieci;

h) szanuj prawo dziecka do wyrażania swoich poglądów, oczekiwań, potrzeb, kierując się jego bezpieczeństwem, zdrowiem i dobrem;

i) w sytuacji, gdy dziecko zagrożone jest wypadkiem lub urazem, personel ma prawo zdecydowanie odsunąć dziecko od źródła zagrożenia i odebrać mu niebezpieczny przedmiot. Jeśli na terenie placówki przebywa specjalista (psycholog, pedagog, pedagog specjalny, terapeuta, logopeda), może wyprowadzić dziecko w miejsce wyciszenia. Jeśli nie ma

specjalisty w instytucji, to nauczyciel zapewnia warunki bezpieczeństwa dziecku i grupie;

2) W relacji personel – dziecko dopuszcza się poniższe zachowania, jako właściwe:

- poklepywanie po ramieniu lub plecach;
- uścisk dłoni;
- dotykanie rąk, barków;
- trzymanie się za ręce, np. podczas modlitwy;
- trzymanie dzieci za ręce podczas spaceru czy zabawy;
- siadanie w pobliżu małych dzieci i trzymanie ich na rękach (dzieci poniżej 3. roku życia).

3) Istnieją sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu, jeśli:

a) jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, np. ze względu na smutek dziecka, tęsknotę za opiekunem;

b) jest ochroną przed upadkiem, atakiem lub inną szczególną sytuacją, np. w sytuacji napadu złości i fizycznej agresji oraz zachowań zagrażających dziecku lub innym dzieciom;

c) jest sposobem na realizację zaleceń wynikających z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub ściśle wiąże się z pracą i metodami terapeutycznymi oraz zostało to omówione z opiekunami dziecka.

4) Pracownikowi zabrania się:

a) zawstydzania, upokarzania, lekceważenia i obrażania dziecka oraz podnoszenia głosu na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci,

b) faworyzowania wybranych dzieci,

c) ujawniania informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci; obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej,

d) zachowywania się w obecności dziecka w sposób niestosowny:

- używania wulgarnych słów, gestów i żartów,
- czynienie obraźliwych uwag,
- nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej,
- wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

d) W relacji personel – dziecko zabrania się poniższych form kontaktów fizycznych, jako niewłaściwych:

- wszelkich formy dotyku, o których wiemy, że dane dziecko ich nie akceptuje;
- dotykania piersi, pośladków i okolic intymnych;

- klepania w uda;
- łaskotania;
- masaży poza zajęciami z terapii czy rehabilitacji;
- całowania, zwłaszcza w usta;
- kładzenia się lub spania obok dziecka;
- okazywania czułości w miejscach wyizolowanych;
- stosowania kar cielesnych;
- niedozwolone są wszelkie inne zachowania, które w naszej kulturze stanowią przekraczanie granic intymności.

4. Niedopuszczalne zachowania

1) Członek personelu placówki nie może utrzymywać z dziećmi prywatnych relacji, z wyjątkiem relacji rodzinnych lub przyjacielskich z opiekunami dziecka za wiedzą dyrekcji.
2) Członkowi personelu placówki nie wolno:

a) spożywać alkoholu, wyrobów tytoniowych, innych używek bądź nielegalnych substancji, ani też oglądać treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę w obecności dzieci,
b) udostępniać dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę lub umożliwiać im zapoznanie się z tymi treściami,
c) proponować alkoholu, wyrobów tytoniowych, innych używek bądź nielegalnych substancji, leków, które nie są zalecone przez lekarza,
d) utrwalać wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych,
e) przyjmować pieniędzy, prezentów od dziecka, rodzica, rodzica zastępczego, opiekuna prawnego dziecka. Zakaz ten nie ma zastosowania do kwiatów wręczanych z okazji świąt bądź innych uroczystości obchodzonych w placówce,
f) wchodzić w relacje zależności wobec dziecka lub rodzica, rodzica zastępczego, opiekuna prawnego dziecka bądź zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności, stwarzając ryzyko pojawienia się zarzutu nierównego traktowania dzieci bądź czerpania korzyści,
g) utrzymywać niejawnych bądź ukrywanych kontaktów z dzieckiem oraz kontaktów opartych na udzielaniu gratyfikacji albo wynikających z przewagi fizycznej, stosunku władzy bądź zależności dziecka,
h) składać mu propozycji, czynić komentarzy niewłaściwych dla relacji personel – dziecko, dotykać w sposób uznany za nieprzyzwoity czy niestosowny albo w taki sposób odbierany

przez dziecko,

i) używać wulgarnych słów, gestów i żartów, czynić obraźliwych uwag, nawiązywać w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej, wykorzystywać wobec dziecka przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby), stosunku władzy bądź zależności dziecka,
j) stosować jakiejkolwiek przemocy wobec dziecka, w tym polegającej na biciu, szturchaniu, popychaniu i wszelkich innych naruszeniach nietykalności cielesnej dziecka,
k) zawstydzać, upokarzać, lekceważyć, obrażać dziecka, krzyczeć na dziecko,
l) stosować deprecjonujące porównania z innymi,
m) ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka, dotyczących wszelkich punktów zapisanych poniżej wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci, takich jak wizerunek dziecka, informacje o sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej dziecka,
n) zapraszać dziecka do swojego miejsca zamieszkania, spotykać się z nim poza godzinami pracy lub utrzymywać kontakty poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych). W przypadku, gdyby taki kontakt był konieczny ze względu na dobro dziecka, może on nastąpić wyłącznie za wiedzą dyrekcji,
o) angażować lub zachęcać dziecka do jakiejkolwiek działalności niezgodnej z prawem lub stwarzającej zagrożenie dla dziecka,
p) izolować w zamkniętym pomieszczeniu, przytrzymywać drzwi, krępować ruchów poprzez wiązanie; stosowanie przymusu bezpośredniego możliwe jest wyłącznie w sytuacji wystąpienia przesłanek wynikających z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego i zgodnie z przepisami tej ustawy.
r) celowe prowokowania u dziecka wystąpienia lub eskalacji zachowań trudnych, niepożądanych.
s) wyręczania lub nadzorowania bezpośredniego dziecka ponad niezbędny poziom, m.in. podczas realizacji czynności samoobsługowych i higienicznych.

5. Ochrona dziecka

1) W przypadku pracy z dzieckiem, które doświadczyło krzywdzenia, w tym krzywdzenia seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania, należy zachować ostrożność i dystans w celu jego ochrony. Zawsze należy tłumaczyć dziecku granice relacji.
2) W sytuacji podejrzenia lub ujawnienia krzywdzenia zawsze należy stworzyć dziecku możliwość wypowiedzenia się, przedstawienia swojego zdania/opinii, pamiętając, że może to

być dla dziecka pierwsza i jedyna rozmowa (dziecko może już nie podjąć więcej prób poszukiwania wsparcia). Szczególnie ważne jest, by:

a) wyrazić swoją troskę poprzez deklarację, że się dziecku wierzy;
b) zapewnić dziecko, że dobrze uczyniło, podejmując rozmowę o doznanej krzywdzie;
c) wyjaśniać dziecku, że nie jest winne zaistniałej sytuacji;
d) jednoznacznie negatywnie ocenić każdą formę przemocy, dając wyraźny sygnał, że jest ona niedopuszczalna i należy jej zapobiegać/powstrzymać;
e) należy odpowiednio poinformować dziecko, że tą sprawą zajmą się inne odpowiednie osoby, w tym udzielić mu informacji, że podjęte zostaną działania zapewniające mu bezpieczeństwo i że nie jest winne temu, co się stało.

6. Czynności pielęgnacyjne

1) W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka personel unika innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu i w korzystaniu z toalety.
2) Personel powinien dążyć do tego, by w miarę możliwości w każdej z czynności pielęgnacyjnych i higienicznych asystowała mu inna osoba z przedszkola. Zawsze uprzedza dziecko o potrzebie wykonania przy nim tych czynności, wykonuje je w sposób delikatny, spokojnie, bez pośpiechu, by dziecko czuło się w tych sytuacjach bezpiecznie.

7. Bezpieczeństwo online

1) Pracownik musi być świadomy cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania swojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, a także własnych działań w Internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których może on spotkać uczniów/uczennice, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzysta. Jeśli profil pracownika jest publicznie dostępny, to również dzieci i ich rodzice/opiekunowie mają wgląd w cyfrową aktywność pracownika.
2) Pracownik zobowiązany jest wyłączać lub wyciszać osobiste urządzenia elektroniczne w trakcie lekcji oraz wyłączyć na terenie Przedszkola funkcjonalność Bluetooth. Korzystanie z powyższych urządzeń możliwe jest wyłącznie w celu realizacji zadań wychowawczo – dydaktycznych.
3) Pracownikowi zabrania się nawiązywania kontaktów z dziećmi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.

II. Relacje rówieśnicze: dziecko – dziecko

1. Zasady bezpiecznych relacji dziecko – dziecko

1) Personel zna i stosuje zasady bezpiecznych relacji dziecko – dziecko ustalone w placówce.
2) Treść zasad bezpiecznych relacji dziecko – dziecko powinna zostać wypracowana z udziałem dzieci i z uwzględnieniem specyfiki placówki oraz potrzeb dzieci w niej przebywających.
3) W sytuacji, gdy w placówce są dzieci w różnych grupach wiekowych i z różnymi potrzebami, można opracować wersję zasad dla różnych grup.
4) Treść zasad bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi może być zmieniana w każdym momencie na wniosek dzieci i zawsze z ich udziałem.
5) Zasady udostępnione są dzieciom w formie, która jest dostosowana do ich wieku i możliwości (plakat, rysunek, wersja graficzna).
6) Ewaluacja i weryfikacja zasad bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi odbywa się nie rzadziej niż raz na dwa lata, w tym po każdej sytuacji kryzysowej, jeśli w placówce podjęto interwencję z powodu krzywdzenia rówieśniczego lub z powodu krzywdzenia ze strony osoby trzeciej.
7) Zagadnienia, które powinny znaleźć się w „zasadach bezpiecznych relacji między dziećmi", to m.in.:

a) zasady komunikacji między dziećmi;
b) zakaz stosowania przemocy w jakiejkolwiek formie;
c) sposoby rozwiązywania konfliktów;
d) szacunek dla cudzej własności, prywatności i przestrzeni;
e) równe traktowanie, szacunek dla różnorodności, indywidualnej tożsamości i ekspresji.

8) Przykładowe zasady bezpiecznych relacji między rówieśnikami:

a) Komunikacja między dziećmi:
- zachowuj życzliwość i szacunek wobec innego dziecka;
- słuchaj uważnie, co inne dziecko mówi do ciebie, i spróbuj z nim rozmawiać;
- baw się z innymi dziećmi w zgodzie;
- nie wyśmiewaj, nie lekceważ i nie obrażaj innego dziecka;
- szanuj prawo innego dziecka do prywatności;
- nie strasz innych dzieci, nie przymuszaj ich do jakiejkolwiek czynności, nie groź im.

b) działania między dziećmi:
- każde dziecko ma swoje prawa bez względu na swoją płeć, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd;
- szanuj inne dzieci podczas zabawy i nauki;

- masz prawo do zabawy z każdym dzieckiem, ale pamiętaj, że nie zawsze inne dziecko ma chęć do zabawy z tobą;
- nie zabieraj rzeczy, którymi bawi się inne dziecko lub które do niego należą, bez jego zgody;
- jeśli jesteś świadkiem przemocy wobec innych dzieci i między dziećmi, reaguj i zgłoś to osobie dorosłej;
- wizerunek innych osób jest chroniony, nie rób zdjęć innym dzieciom bez ich zgody.

c) Kontakt fizyczny z dziećmi:

- pytaj o zgodę na kontakt fizyczny, np. przytulenie, głaskanie, łaskotanie;
- nie bij, nie szturchaj, nie popychaj innych dzieci ani w jakikolwiek sposób nie sprawiaj bólu fizycznego innemu dziecku;
- nigdy nie dotykaj innego dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny;
- stawiaj własne granice wobec innych dzieci, mówiąc np. stop, nie chcę tego, nie życzę sobie, to mnie boli.

III. Relacje z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami

1. Specyfika kontaktu z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami.

1) Dzieci z niepełnosprawnością oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymagają więcej troski od pozostałych. Od personelu oczekuje się w takich przypadkach szczególnej wrażliwości, otwartości, elastyczności i znajomości podstawowych faz rozwojowych dzieci.
2) Jeżeli zachodzi potrzeba pomocy w czynnościach osobistych dziecku o specjalnych potrzebach edukacyjnych, personel winien jej udzielać z pełnym zrozumieniem problemu oraz za zgodą rodziców lub opiekunów. Przy udzielaniu takiej pomocy członek personelu ma obowiązek kierować się należytym szacunkiem i dyskrecją.
3) Personel nie może wyręczać niepełnosprawnego w czynnościach osobistych, które jest w stanie wykonać samodzielnie.
4) W nagłym wypadku, gdy ten rodzaj pomocy jest potrzebny, rodzice lub opiekunowie prawni powinni zostać powiadomieni tak szybko, jak to tylko jest możliwe. Dobrą praktyką będzie ustalenie z rodzicami na początku każdego roku przedszkolnego sposobu wykonywania czynności higieniczno-pielęgnacyjnych szczególnie wobec młodszych dzieci i tych o szczególnych potrzebach edukacyjnych;
5) Dzieci z niepełnosprawnością i posiadający specjalne potrzeby edukacyjne, mogą łatwiej niż inni podlegać wykluczeniu w grupie rówieśniczej i nie tylko. Z tego powodu szczególną wagę ma umiejętność wysłuchania takich dzieci przez personel, z uwagi na trudności w wyrażaniu swoich uczuć w obawie przed niewłaściwym zrozumieniem lub lekceważeniem.

6) Należy pamiętać, że osoby, których dotyczy ten rozdział, mogą się uzależnić od dorosłych bardziej niż pełnosprawni.
7) Personel mający bezpośrednią styczność z wychowankiem powinien zostać poinformowany, gdy pojawi się przypuszczenie, iż jest on zastraszany lub narażony na jakieś formy przemocy. Może to być trudne do rozpoznania z powodu ich ograniczenia fizycznego i psychicznego. Baczna tutaj będzie wnikliwa obserwacja.
8) W pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, należy również wziąć pod uwagę następujące aspekty:
   a) uwzględnić uniwersalne projektowanie, racjonalne dostosowania i modyfikacje, zapewniając równy dostęp osobom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami.
   b) eliminować bariery utrudniające dzieciom samodzielne funkcjonowanie i ekspresję, w tym bariery informacyjno-komunikacyjne, architektoniczne, cyfrowe.
   c) angażowanie środowiska rodzinnego i lokalnego w rozwój dzieci.
   d) dostosowanie metod pracy najbardziej adekwatnych do rozpoznanych indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci.
   e) Rozpoznać indywidualne potrzeby dziecka (w uzasadnionym zakresie) oraz specyfikę jego funkcjonowania, w szczególności:

      - funkcjonowanie motoryczne, poznawcze, emocjonalne i społeczne ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki niepełnosprawności dziecka;
      - warunki i sposoby niezbędne do zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka (fizjologicznych, w tym sensorycznych, psychofizycznych, w tym potrzeby bezpieczeństwa itp.) oraz konsekwencje ich deprywacji;
      - sposoby regulacji emocji przez dziecko ; pomocne tu może okazać się poznanie profilu sensorycznego dziecka (wrażliwy, podwrażliwy).
      - sposób reagowania na bliskość fizyczną innych osób;
      - sposób komunikowania się dziecka (język, specyficzne narzędzia oraz ich rodzaj);
      - - inne czynniki istotne dla dziecka np.: medyczne, farmakologiczne.

9) W przypadku ryzyka wystąpienia wysokiego ryzyka zachowań trudnych, w tym agresywnych, autoagresywnych, problemowych zachowań seksualnych, należy:
   a) dokonać **oceny ryzyka** (dokładnie ustalić czynniki mogące wywołać takie reakcje);
   b) opracować **indywidualną procedurę interweniowania** we współpracy z rodzicami (opiekunami), opartą na potrzebach/cechach dziecka [14], tj. najpierw wy- pracować katalog sposobów niedopuszczających do wystąpienia danego zachowania trudnego, możliwie

najmniej awersyjnych, proaktywnych [15], opartych na budowaniu relacji opartej na szacunku i zaufaniu;

c) następnie należy zaproponować **nieawersyjne strategie reaktywne** (ukierunkowane na obniżenie napięcia emocjonalnego, w tym na ochronę dziecka)

10) Dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, mogą mieć swoje bardzo specyficzne sposoby regulowania emocji, w tym wyciszania się i uspokajania. Dlatego ważne jest rozpoznanie, czy są to strategie regulacji zewnętrznej (wymagającej działania opiekuna, przytulenie, obniżenie, złagodzenie tonu głosu, specyficzny dotyk, umożliwienie odosobnienia, ograniczenia bodźców wzrokowych, słuchowych, zapachowych itp), czy strategie samoregulujące pasywne (wycofanie, „odcięcie", tzw. zamrożenie) lub aktywne (od ssania kciuka, zamykania oczu, pocierania części ciała, po wzmożony ruch, aktywność werbalną, dźwiękową, płacz, krzyk, roz- mowę itp.). Ważne! Bardzo pomocne jest, gdy dorosły obecny w sytuacji trudnej pozostaje wyciszony, spokojny, nie reaguje lękiem lub własnym zbyt silnym pobudzeniem, gdyż układ nerwowy dziecka dostraja się do stanu nerwowego osób w otoczeniu.

11) Jeśli w podmiocie opracowuje się dokumenty dotyczące indywidualnych (specjalnych, szczególnych) potrzeb dziecka (np. IPET), warto zwrócić uwagę na aspekty ochrony dzieci. Jeśli to konieczne, należy wskazać szczegółowe procedury reagowania adekwatne do rozpoznanych potrzeb. Sposoby informowania personelu o istnieniu takich zindywidualizowanych procedur powinny zostać uregulowane wewnętrznie i zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

12) Kategorie strategii proaktywnych to strategie niskich wymagań, zmiany w środowisku, zapewnienie atrakcyjnych zajęć i czynności, zapewnienie konsultacji medycznych.

13) Wypracowanie zrozumiałej formy komunikacji wzajemnej – w języku/sposobie komunikacji używanym przez dziecko – dostosowanej do możliwości psychofizycznych dziecka i umożliwiającą wyrażenie przez dziecko swojej woli, w tym akceptacji lub sprzeciwu, co do pewnych czynności/zachowań, o ile jest to zasadne przy wykorzystaniu alternatywnych lub wspomagających metod komunikacji przekazywać dziecku w zrozumiały sposób wiedzę o jego prawach i obowiązkach oraz możliwościach uzyskania pomocy, upewniając się, że przekaz jest dla niego jasny i klarowny;

a) zapoznać dziecko w zrozumiały sposób z obowiązującymi w placówce normami i zasadami oraz konsekwencjami ich naruszania dla wszystkich stron;

b) uczyć dziecko w zrozumiały sposób, jak powinno się zachować w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu jego i innych;

c) uczyć dziecko w zrozumiały sposób, jakie zachowania stanowią naruszanie granic

prywatności/intymności innych osób, jakie zachowania krzywdzą innych, sprawiają im ból i cierpienie;

d) dbać, aby reakcja osoby dorosłej nie powodowała negatywnego nastawienia innych dzieci do dziecka, na rzecz którego podjęto interwencję [18] – chronione powinny być wszystkie dzieci uczestniczące w zdarzeniu, w tym świadkowie.

IV. Bezpieczne środowisko

1. Tworzenie bezpiecznego środowiska rozwoju dziecka.

1) Pracownicy zapoznają się z sytuacją dziecka, w uzasadnionym zakresie wynikającym z wykonywanych obowiązków i funkcji.
2) Pracownicy przeciwdziałają wszelkim formom ośmieszania, dyskryminacji, poniżania, zastraszania, oczerniania, wykluczania dziecka lub jakiejkolwiek innej formie przemocy psychicznej, fizycznej lub seksualnej. należy natychmiast reagować na wszystkie tego rodzaju sytuacje, w tym między dziećmi.
3) Stosownie do potrzeb i okoliczności wskazane jest:

a) prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych i profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji i przemocy oraz uwrażliwianie dzieci na prawo każdej osoby do poszanowania jej godności;

b) przekazywanie informacji rodzicom (opiekunom) na temat występujących problemów oraz podejmowanie z nimi współpracy w tym zakresie.

c) W sytuacji podejrzenia lub ujawnienia krzywdzenia zawsze należy stworzyć dziecku możliwość wypowiedzenia się, przedstawienia swojego zdania/opinii, pamiętając, że może to być dla dziecka pierwsza i jedyna rozmowa (dziecko może już nie podjąć więcej prób poszukiwania wsparcia). Szczególnie ważne jest, by:

- wyrazić swoją troskę poprzez deklarację, że się dziecku wierzy;

- zapewnić dziecko, że dobrze uczyniło, podejmując rozmowę o doznanej krzywdzie;

- wyjaśniać dziecku, że nie jest winne zaistniałej sytuacji;

- jednoznacznie negatywnie ocenić każdą formę przemocy, dając wyraźny sygnał, że jest ona niedopuszczalna i należy jej zapobiegać/powstrzymać;

- należy odpowiednio poinformować dziecko, że tą sprawą zajmą się inne odpowiednie osoby, w tym udzielić mu informacji, że podjęte zostaną działania zapewniające mu bezpieczeństwo.

2. Tworzenie bezpiecznego środowiska rozwoju dziecka – warsztaty, zajęcia dla dzieci

1) Na początku roku szkolnego dzieci zapoznawane są ze standardami ochrony dzieci

2) Cyklicznie, nie rzadziej niż 1 raz na miesiąc, dzieci uczestniczą w zajęciach, warsztatach o tematyce z zakresu standardów.

3.Tworzenie bezpiecznego środowiska rozwoju dziecka – szkolenia dla rodziców

1) Rodzice zapoznawani są z polityką ochrony dzieci na początku roku szkolnego

2) Przedszkole wspiera rodziców w ich wychowawczej roli poprzez organizację warsztatów/prelekcji - nie rzadziej niż raz w roku.

Załączniki nr 3 d**o Standardów Ochrony Dzieci**

PROCEDURY INTERWENCJI W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA

1. Celem zastosowania procedur jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim dzieciom i dorosłym przebywającym w placówce w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia i życia tych osób.
2. Zakres zastosowania procedury:

1) naruszenie nietykalności fizycznej innych osób;
2) przemoc psychiczna, naruszenie godności osobistej;
3) bójki, pobicie;
4) stworzenie zagrożenia dla zdrowia i życia własnego i innych;
5) groźby użycia przemocy;
6) posługiwanie się niebezpiecznym przedmiotem;
7) niszczenie mienia.

3.1.Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie

(np.wolontariuszy, pracowników Przedszkola oraz inne osoby, które mają kontakt z dzieckiem)

GDY PODEJRZEWASZ, ŻE DZIECKO:	**Doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie** (Uwaga! Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała, np. złamanie, zasinienie, wybicie zęba, zranienie, a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej zniekształcenia ciała itp. Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie, zawiadom policję pod nr 112 lub 997 (Uwaga! W rozmowie z konsultantem podaj swoje daneosobowe, dane dziecka, dane osobypodejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie!).
	Jest krzywdzone innymi typami przestępstw: - zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie, - poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa. (Uwaga! Zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej dla Ciebie jednostki. W

	zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji).
	Doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej, (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej, (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie): Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie Zakończ współpracę rozwiąż umowę z osobą krzywdzącą dziecko.
	Doświadcza innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze): - zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie, przeprowadź rozmowę dyscyplinującą, a w przypadku braku poprawy zakończ współpracę.

3.2. Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 18. roku życia (przemoc rówieśnicza)

GDY PODEJRZEWASZ, ŻE DZIECKO:	**Doświadcza ze strony innego dziecka przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu (Uwaga! Oznacza to spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała, np. złamanie, zasinienie, wybicie zęba, zranienie, a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.), wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:** zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie, przeprowadź rozmowę z rodzicami/opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc równolegle powiadom najbliższy sąd rodzinny lub policję, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa (Uwaga! Zawiadomienie można zaadresować do najbliższej jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji.)

	Doświadcza ze strony innego dziecka jednorazowo innej przemocy fizycznej (np.popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanaie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze): zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie, przeprowadź rozmowę osobno z rodzicami dziecka krzywdzącego i krzywdzonego oraz opracuj działania naprawcze, W przypadku powtarzającej się przemocy powiadom lokalny sąd rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny. (Uwaga! Wniosek należy złożyć na piśmie do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. We wniosku podaj wszystkie znane ci dane dziecka, to jest imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców, oraz wszystkie okoliczności, które mogą być istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. – opisz co niepokojącego dzieje się w rodzinie, co zaobserwowałeś/łaś).

3.3.Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna

GDY PODEJRZEWASZ, ŻE DZIECKO:	**Doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu (Uwaga! Oznacza to spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała, np. złamanie, zasinienie, wybicie zęba, zranienie, a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.), wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie** zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od rodzica/opiekuna podejrzanego o krzywdzenie, zawiadom policję pod nr 112 lub 997 (Uwaga! W rozmowie z konsultantem podaj swoje dane osobowe, dane dziecka, dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie).
	Jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw: poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstw (Uwaga! Zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby

	podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie można też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji.).
	Doświadcza zaniedbania lub rodzic/opiekun dziecka jest niewydolny wychowawczo (np. Dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce3 zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej: zadbaj o bezpieczeństwo dziecka, porozmawiaj z rodzicem opiekunem/ opiekunem, powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego i /lub materialnego. w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej.
	Doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze): zadbaj o bezpieczeństwo dziecka, przeprowadź rozmowę z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie, powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego, w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna lub powtarzającej się przemocy, powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej (Uwaga! Ośrodek należy powiadomić na piśmie lub mailowo. Pamiętać należy o podaniu wszystkich znanych danych dziecka, tj. imienia i nazwiska, adresu zamieszkania, imion i nazwisk rodziców. Opisz wszystkie niepokojące okoliczności występujące w rodzinie i wszystkie znane Ci fakty.), równoległe złóż do sądu rodzinnego wniosek o wgląd w sytuację rodziny (Uwaga! Wniosek składa się na piśmie do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. We wniosku podaje się wszystkie znane dane dziecka, tj. imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców, oraz wszystkie okoliczności, które mogą być istotne dla rozstrzygnięcia sprawy – opis, co niepokojącego dzieje się w rodzinie, co zaobserwowano.).

Załączniki nr 4 do **Standardów Ochrony Dzieci**

SCHEMATY PROCEDUR INTERWENCJI

4.1. Schemat interwencji – krzywdzenie ze strony osób trzecich

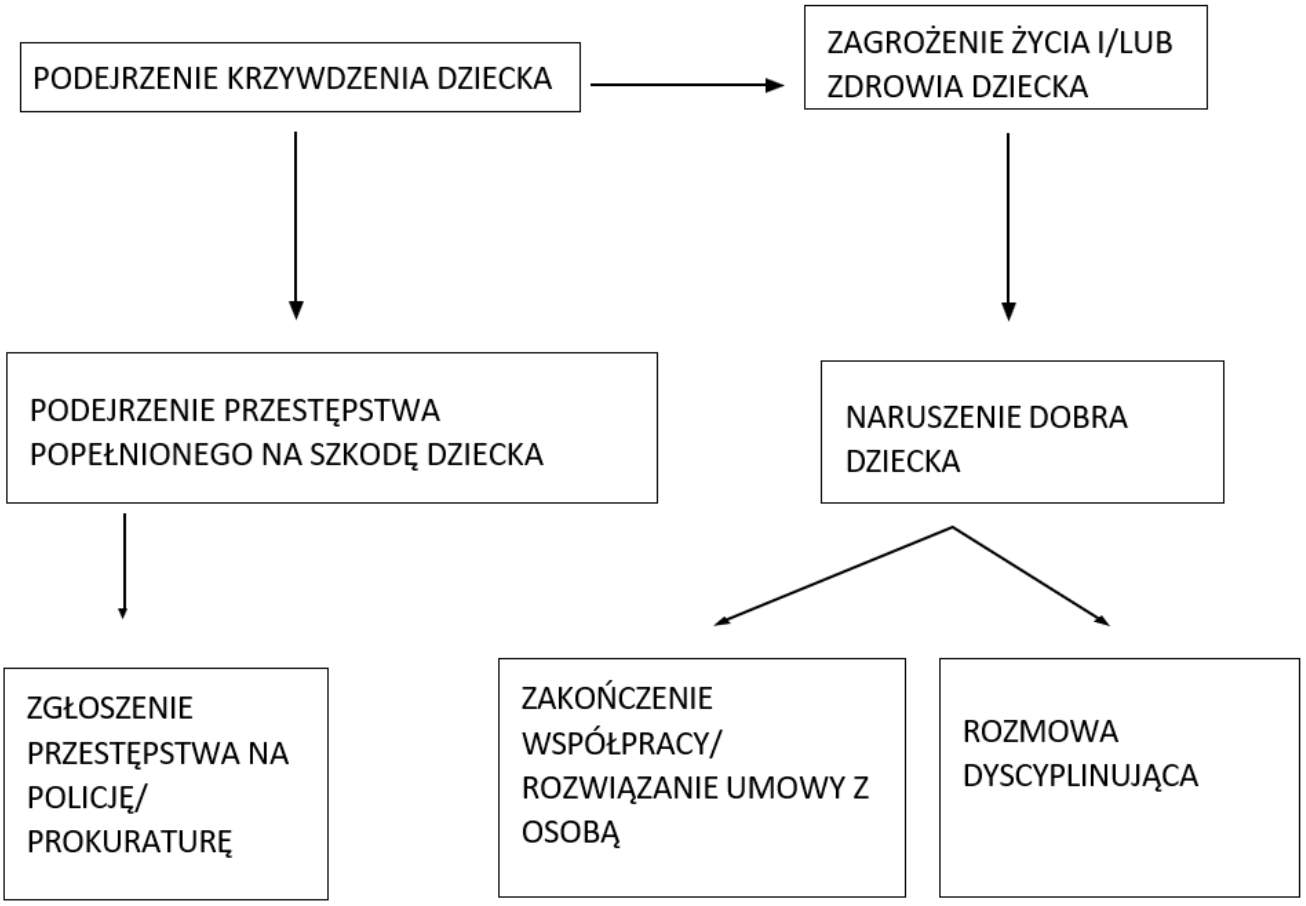

4.2. Schemat interwencji – krzywdzenie rówieśnicze

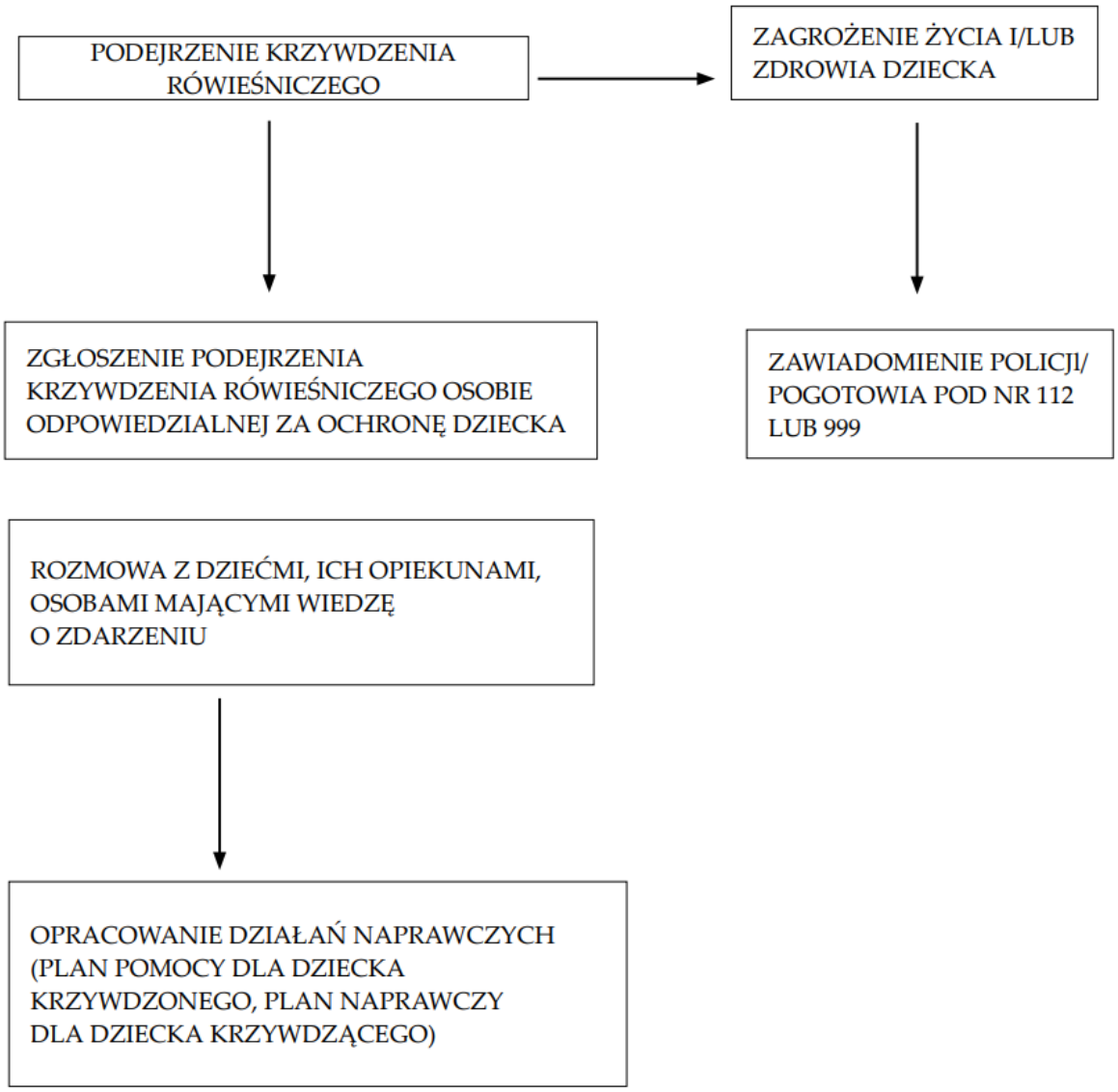

4.3. Schemat interwencji – krzywdzenie ze strony opiekuna/rodzica

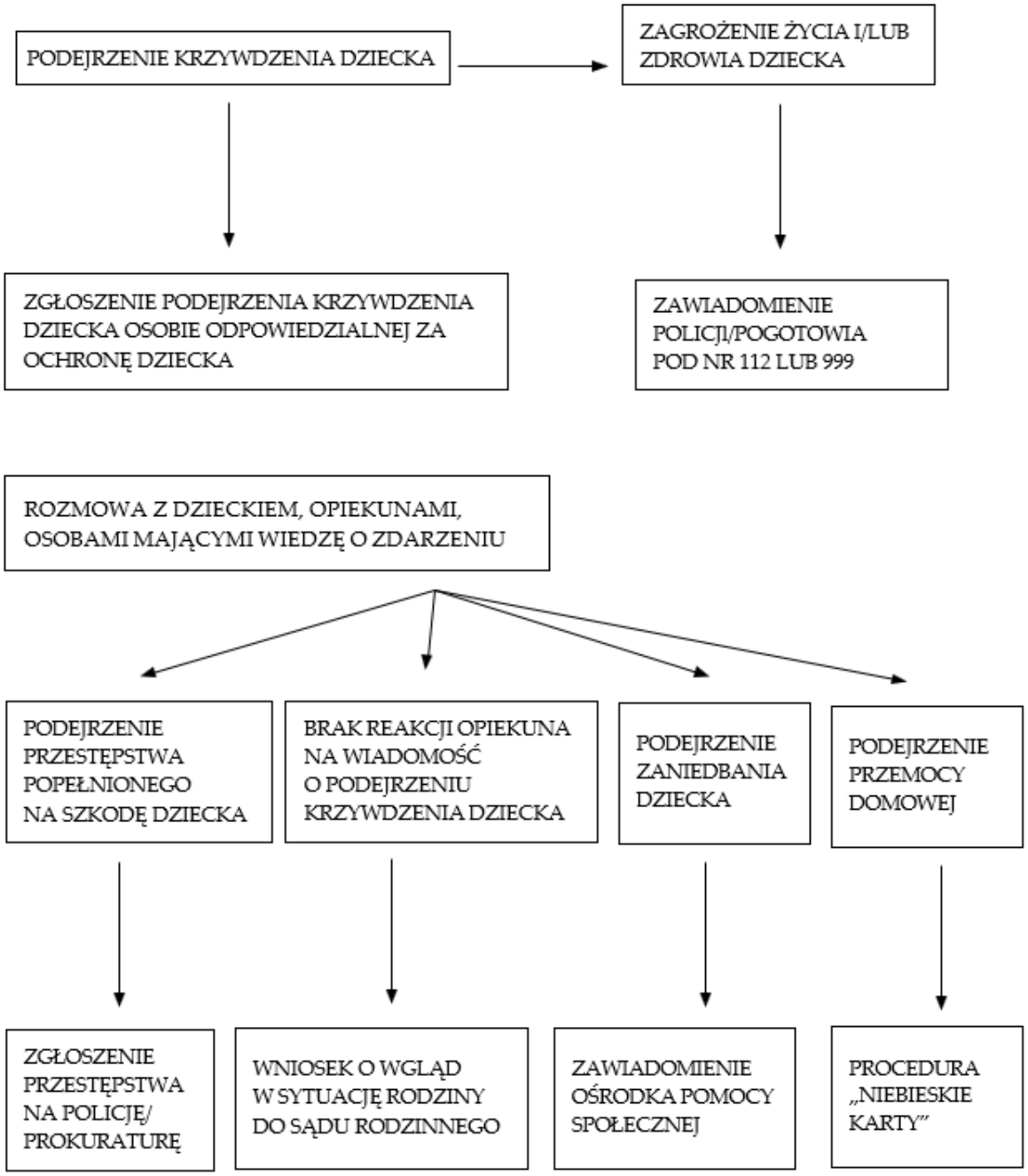

Załącznik nr 5 **do Standardów Ochrony dzieci**

Notatka służbowa

NOTATKA SŁUŻBOWA
Z PRZYJĘCIA ZGŁOSZENIA PRZEMOCY WOBEC DZIECKA
KARTA PRZEBIEGU INTERWENCJI

Data i czas zgłoszenia[1]			
Dane dziecka[2]			
Forma krzywdzenia, miejsce, okoliczności towarzyszące[3]			
Świadkowie[4]			
Forma podjętej interwencji[5] *(zakreślić właściwe)*	**zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa**	**Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny**	**inny rodzaj interwencji *(jaki?)*:** …… …… ……
Dane organu/ placówek/osób/ instytucji, do których zgłoszono interwencję i z którymi się kontaktowano			
Plan pomocy dziecku - działania przedszkola			
Działania rodziców			
Wynik interwencji			

……
data/ podpis

1 Zapisz dokładną datę i godzinę, kiedy incydent został zgłoszony.
2 Podaj imię i nazwisko dziecka, wiek, adres zamieszkania (jeśli dostępny), szkołę oraz wszelkie inne istotne informacje.
3Opisz dokładnie to, co zostało zgłoszone, włączając miejsce, czas i wszelkie istotne szczegóły zdarzenia (możesz zacytować zwroty użyte przez dziecko lub inną osobę zawiadamiającą).
4 Jeśli istnieją, uwzględnij dane wszelkich świadków incydentu, w tym ich imiona, nazwiska, adresy i numery telefonów kontaktowych. Mogą to być również osoby, którym dziecko wcześniej zgłaszało przemoc.
5 Opisz kroki, które podjęto w odpowiedzi na zgłoszenie, w tym komunikację z organami ścigania, rodzicem/rodzicami/opiekunem/opiekunami, działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecka itp.

Załącznik nr 6 **do Standardów Ochrony Dzieci**

Oświadczenie o poufności

……., dnia …….
(miejscowość) (data)

OŚWIADCZENIE O ZOBOWIĄZANIU DO ZACHOWANIA POUFNOŚCI

Niniejszym oświadczam, że znana jest mi treść przepisu art. 241 § 1 - § 3 k.k.* i wynikające z niego zakazy:

1. rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym,

2. rozpowszechnia publicznie wiadomości z rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności,

3. rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich,

a także znane są mi zasady bezpiecznego przetwarzania danych osobowych w ramach polityki RODO.

Zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji, które zostały mi ujawnione w procedurze interwencyjnej w związku ze zgłoszeniem przemocy wobec dziecka, zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka lub podjęciem innych działań w celu ochrony dziecka.

……..
podpis

*art. 241 [Rozpowszechnianie wiadomości]

§ 1. Kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia publicznie wiadomości z rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności.

§ 3. Karze określonej w § 1 podlega, kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Załącznik nr 7 do **Standardów Ochrony dzieci**

Zasady ochrony wizerunku i danych

Zasady ochrony wizerunku dziecka i danych osobowych dzieci

1. Zasady powstały w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. We wszystkich działaniach Przedszkola kierujemy się odpowiedzialnością i rozwagą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci.
2. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci, dokumentowaniu działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci. Wykorzystujemy zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój dzieci – chłopców i dziewczęta, dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące różne grupy etniczne.
3. Rodzice/opiekunowie dzieci decydują, czy wizerunek ich dzieci zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie przez nas użyty.
4. Zgoda rodziców/opiekunów na wykorzystanie wizerunku ich dziecka jest tylko wtedy wiążąca, jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie zostali poinformowani o sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań i ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku.
5. Dbamy o bezpieczeństwo wizerunków dzieci poprzez:

a) prośbę o pisemną zgodę rodziców/opiekunów przed zrobieniem i publikacją zdjęcia/nagrania,
b) udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystamy zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będziemy przechowywać te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/nagrań online,
c) unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i nazwiska; jeśli konieczne jest podpisanie dziecka, używamy tylko imienia,
d) rezygnację z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku, dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka (np. w przypadku zbiórek indywidualnych organizowanych przez Przedszkole).

6. Zmniejszamy ryzyko kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań dzieci poprzez przyjęcie następujących zasad:

a) wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/nagraniu muszą być ubrane, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście,
b) zdjęcia/nagrania dzieci koncentrują się na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiają dzieci w grupie, a nie pojedyncze osoby,
c) rezygnujemy z publikacji zdjęć dzieci, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich rodzice/opiekunowie nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po odejściu z Przedszkola,

d) wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków dzieci są rejestrowane i zgłaszane dyrekcji, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

7. W sytuacjach, w których Przedszkole rejestruje wizerunki dzieci do własnego użytku, deklarujemy, że:

a) dzieci i rodzice/opiekunowie zawsze będą poinformowani o tym, że dane wydarzenie będzie rejestrowane,

b) zgoda rodziców/opiekunów na rejestrację wydarzenia zostaje przyjęta przez Przedszkole na piśmie,

c) w przypadku rejestracji wydarzenia zleconej osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub kamerzyście) dbamy o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży poprzez:

– zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych,
– zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,
– niedopuszczanie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika Przedszkola,
– informowanie rodziców/opiekunów oraz dzieci, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia, i upewnienie się, że rodzice/opiekunowie udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.

8. Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów dziecka nie jest wymagana.

9. W sytuacjach, w których rodzice/opiekunowie lub widzowie przedszkolnych wydarzeń i uroczystości itd. rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

a) wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców/opiekunów,

b) zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie dzieci wyrażą na to zgodę,

c) przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze sprawdzamy ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.

10. Przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba, którzy chcą zarejestrować organizowane przez nas wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrekcji.

11. W powyższej sytuacji upewnimy się wcześniej, że rodzice/opiekunowie udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci. Przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba, którzy chcą zarejestrować organizowane przez nas wydarzenie i opublikować zebrany materiał, zobowiązani są udostępnić:

a) informacje o imieniu, nazwisku i adresie osoby lub redakcji występującej o zgodę,

b) uzasadnienie potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacje, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał,

c) podpisaną deklarację o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym.

12. Personelowi Przedszkola nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku dziecka na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna dziecka oraz bez zgody dyrekcji.
13. Personel Przedszkola nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi, nie przekazuje mediom kontaktu do rodziców/opiekunów dzieci i nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego rodzica/opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
14. W celu realizacji materiału medialnego, dyrekcja może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń Przedszkola dla potrzeb nagrania. Podejmując taką decyzję, poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie dzieci.
15. Jeśli dzieci, rodzice lub opiekunowie nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, respektujemy ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustalamy z rodzicami/opiekunami i dziećmi sposób, w jaki osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, aby nie utrwalać jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych.
16. Rozwiązanie, jakie przyjmiemy, nie wyklucza dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.
17. Przedszkole przechowuje materiały zawierające wizerunek dzieci w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla dzieci:

a) nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafie, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez Przedszkole,

b) nośniki będą przechowywane przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji,

c) nie przechowujemy w Przedszkolu materiałów elektronicznych zawierających wizerunki dzieci na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive),

d) zasadniczo sprzętem, którego używamy jako instytucja, są urządzenia rejestrujące należące do Przedszkola.

e) dopuszcza się używania przez nauczycieli osobistych urządzeń rejestrujących (tj. telefony komórkowe, aparaty fotograficzne, kamery) do rejestrowania wizerunków dzieci, w celu realizacji zadań statutowych przedszkola. Zgromadzony materiał przechowywany może być do 24 godzin.

Załącznik nr 8 do **Standardów Ochrony Dzieci**

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

w Niepublicznym Przedszkolu Sióstr Służebniczek NMP NP w Strykowie, ul. Warszawska 46 , 95-010 Stryków

1. Dzieci w Przedszkolu nie mają dostępu do komputerów i nie pracują na nich. Mogą korzystać jedynie z monitorów interaktywnych podczas zajęć edukacyjnych prowadzonych przez nauczyciela, dostosowanych do wieku i możliwości dzieci.
2. Dzieci nie mają swobodnego dostępu do Internetu na terenie Przedszkola.
3. Dostęp do sieci Internetowej chroniony jest hasłem.
4. Placówka stosuje i regularnie aktualizuje oprogramowanie zabezpieczające przed dostępem do treści, które mogłyby stanowić zagrożenie dla rozwoju dzieci.
5. Dostęp do Internetu ograniczony jest przed treściami nielegalnymi, szkodliwymi i nieodpowiednimi do wieku dzieci.
6. Osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo korzystania z Internetu w Przedszkolu jest dyrektor.
7. **Obowiązki osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo w Internecie:**

a) nadzorowanie prawidłowego funkcjonowania zabezpieczeń sieciowych i oprogramowania chroniącego przed treściami nieodpowiednimi dla dzieci,

b) podejmowanie działań mających na celu aktualizację zasad bezpiecznego korzystania z Internetu oraz informowanie dzieci, personelu i rodziców o wprowadzonych zmianach,

c) prowadzenie cyklicznych szkoleń i zajęć edukacyjnych z dziećmi w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu i urządzeń elektronicznych,

d) organizowanie pogadanek i udostępnianie materiałów edukacyjnych dla rodziców i opiekunów na temat bezpieczeństwa w sieci,

e) monitorowanie i okresowa ocena stosowanych rozwiązań zabezpieczających w celu dostosowania ich do wieku dzieci oraz zmieniających się zagrożeń w Internecie.

8. Przedszkole udostępnia materiały edukacyjne promujące bezpieczeństwo w sieci.
9. Dyrektor przeprowadza z dziećmi cykliczne szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu i urządzeń elektronicznych.
10. Przedszkole przeprowadza pogadanki z rodzicami i opiekunami dzieci na temat bezpieczeństwa w sieci.

Załącznik nr 9 do **Standardów Ochrony Dzieci**

Interwencja w przypadku zagrożeń online

Procedura interwencji w przypadku podejrzenia zagrożeń online

1. W przypadku ujawnienia treści nielegalnych, szkodliwych lub nieodpowiednich do wieku, lub w przypadku zdarzeń godzących w bezpieczeństwo dzieci związanych z korzystaniem z Internetu, należy podjąć następujące działania:
   a) Działania wobec aktu/zdarzenia – opis przypadku, ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenie dowodów oraz monitoring pointerwencyjny.
   b) Każde zgłoszenie/przypadek ujawnienia treści szkodliwych lub nieodpowiednich powinno zostać zarejestrowane, przeanalizowane oraz odpowiednio udokumentowane.
   c) W analizie zdarzenia powinien znaleźć się dokładny opis zdarzenia, wskazanie osób uczestniczących i/lub podjętych działań w celu identyfikacji sprawcy oraz materiały dokumentujące zdarzenie. Dowodem mogą być: wiadomości e-mailowe, SMS-y i MMS-y, historia połączeń w telefonie komórkowym, wiadomości nagrane na pocztę głosową telefonu komórkowego, zrzuty ekranu prezentujące wpisy na stronach internetowych, komentarze do wpisów lub zdjęć w serwisach społecznościowych, blogach, zdjęcia, grafiki, treści rozmów prowadzonych przy użyciu komunikatorów lub czatów. Zabezpieczenie tych dowodów powinno się odbywać z poszanowaniem praw dziecka, w tym prawa do prywatności.
   d) Dowody powinny zostać zabezpieczone i opisane (data otrzymania, treść wiadomości, dane nadawcy, tj. nazwa użytkownika, adres e-mail, adres strony WWW). Właściwe opisanie dowodów ułatwia dalsze postępowanie, szczególnie w sytuacji naruszenia prawa.
   e) Jeśli zebrane dowody wskazują na naruszenie prawa, należy niezwłocznie powiadomić policję i przekazać jej cały zgromadzony materiał dowodowy.
   f) W celu usunięcia z Internetu nielegalnych, kompromitujących lub krzywdzących materiałów należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych o możliwościach ich usunięcia we współpracy z Dyżurnet.pl oraz w trybie zgłaszania takich treści poprzez formularz na stronie, na której materiał został opublikowany (telefony zaufania: 116 111 dla młodzieży i dzieci; 800 100 100 dla rodziców i nauczycieli).
   g) Należy pamiętać o prawie do bycia zapomnianym wynikającym z unijnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych gwarantującym w uzasadnionych

przypadkach usunięcie konkretnych linków z wyszukiwarki Google, w związku z czym nie będą mogły być wyszukane przy wpisywaniu jakiejkolwiek frazy. Możliwe jest również skorzystanie ze strony https://stopncii.org/, czyli Stop Non-Consensual Intimate Image Abuse. Strona pomaga usunąć z Internetu materiały intymne z wizerunkiem osoby, która nie wyraziła zgody na upublicznienie treści.

h) **Monitoring pointerwencyjny:** Niezwykle istotnym elementem procedury interwencyjnej jest systematyczne pro- wadzenie monitoringu zdarzenia po jego przerwaniu i zastosowaniu środków naprawczych. W praktyce oznacza to przede wszystkim regularne pozyskiwanie informacji na temat sytuacji, potrzeb uczestników incydentu oraz reagowania na ewentualne pojawienie się odroczonych skutków, a także możliwość oceny prawidłowości podjętych działań.

i) Działania wobec uczestników zdarzenia (pokrzywdzony – sprawca – świadek, rodzice):

Działania wobec uczestników zdarzenia z zakresu naruszenia bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni powinny być adresowane zarówno do osób pokrzywdzonych, sprawców oraz świadków zdarzenia (z uwagi na zróżnicowany charakter incydentu). Niektóre formy dotyczyć mogą pracy wyłącznie z pokrzywdzonymi, inne wymagać będą zastosowania różnych działań wychowawczych i/lub dyscyplinarnych wobec sprawcy. Należy pamiętać, że podejmowane działania dotyczą w większości przypadków osób nieletnich, więc stroną uczestniczącą jest także rodzic/opiekun prawny. W takich przypadkach stosuje się odpowiednie przepisy prawa.

Załącznik nr 10 do **Standardów Ochrony Dzieci**

Ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem

Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w przedszkolu, w którym pracujesz?	
Czy znasz treść dokumentu „Standardy Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem”?	
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?	
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?	
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem przez innego pracownika?	
Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone?	
Czy podjąłeś/-aś jakieś działania? Jeśli tak, to jakie?	
Jeśli nie – dlaczego?	
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem? *(odpowiedź opisowa)*	

Załącznik nr 11 do **Standardów Ochrony Dzieci**

Oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami

OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 ust. 1-11 oraz art. 22 b- art. 22 c Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich. (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 z późn. zm.)

Ja niżej podpisana/y oświadczam, że:

1. Zapoznałam/zapoznałem się z treścią dokumentu pn. „Standardy Ochrony Dzieci" obowiązującego w …….....
(nazwa placówki).

2. Oświadczam*, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu Karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. **

……. …….

miejscowość, data *imię i nazwisko (czytelny podpis)*

* dotyczy osób pełnoletnich

**art. 233 KK [Fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.
§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższym, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.
§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.
§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:
1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,
2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy. § 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

MATERIAŁY INFORMACYJNE

WYSTĘPUJĄCE U DZIECKA OBJAWY FIZYCZNE I SOMATYCZNE KRZYWDZENIA

1. **Charakterystyczne cechy obrażeń fizycznych specyficznych dla maltretowania:**

- lokalizacja obrażeń nie tam, gdzie ich przyczyną mogą być przypadkowe urazy związane z normalną aktywnością i witalnością dziecka, a więc na czole, kolanach, czy przedramionach, ale tam, gdzie dziecku trudno byłoby je spowodować, nawet przy najbardziej ruchliwym trybie życie np. uszy, oczy, usta, szyja, ramiona, klatka piersiowa, plecy, pośladki;
- obrażenia powtarzają się i są niewyjaśnione;
- powstają w różnym czasie, ale mają podobny charakter;
- pojawiają się z pewną regularnością np. po weekendach i nieobecnościach dziecka w szkole;
- są nieleczone, stare i nowe, różne co do „wieku".

2. **Podejrzenia co do nieprzypadkowego źródła urazów mogą wzmacniać następujące czynniki:**

- zwlekanie rodziców ze zgłoszeniem się z dzieckiem do lekarza w przypadku urazu;
- niewystarczające lub nieprawdopodobne wyjaśnienia obrażeń;
- brak jakichkolwiek wyjaśnień;
- niezgodność w opisie przyczyn pojawienia się obrażeń w relacji dziecka i rodziców;
- wygląd obrażeń jest nieadekwatny do opisu przyczyn ich pojawienia się;
- widoczna jest próba maskowania obrażeń;
- w rodzinie wcześniej występowały przypadki krzywdzenia dzieci;
- rodzic (rodzice) są alkoholikami, narkotyzują się, są chorzy psychicznie.

3. **Obrażenia specyficzne dla doznania przemocy fizycznej:**

- siniaki na częściach miękkich, w tym ślady szczypania (policzki, brzuch, pośladki, ramiona, przed- ramię, łydki, uda);
- siniaki w kształcie dłoni na policzkach i pośladkach;
- siniaki po obu stronach ust lub policzków powstające wskutek silnego ucisku;
- siniaki po obu stronach małżowiny usznej lub naderwania i zniekształcenia małżowin;
- siniaki i urazy geometryczne - o wyraźnym zarysie, wyraźnie zaznaczonych kształtach przedmiotów, które zostały użyte do bicia (paska, klamry, kabla, kija, patelni itp.);
- siniaki na ramionach, łopatkach lub tułowiu (rezultat silnego uścisku lub potrząsania dzieckiem);
- łukowate ślady wbijania paznokci;
- długie i głębokie zadrapania, cięcia (np. ostrzem brzytwy, nożem itp.) tzw. podbite oczy;
- ślady duszenia lub krępowania czy wiązania (na szyi, nadgarstkach, w kostkach);

- uszkodzenia podniebienia i dziąseł - jako rezultat karmienia na siłę;
- częste występowanie różnych oparzeń i śladów przypaleń, ślady oparzeń różne co do „wieku";
- oparzenia nietypowych (dla przypadkowych oparzeń) części ciała: tułowia, twarzy, pośladków, grzbietu dłoni itp.;
- okrągłe ślady poparzenia papierosem;
- głębokie poparzenia o regularnych kształtach (żelazko, lokówka, itp.);
- ślady ugryzień posiadające wyraźny zarys zębów człowieka dorosłego
- łysienie lub tzw. łyse plamy - mogą być pourazowe, gdy rodzice ciągną dziecko za włosy,
- lub być wynikiem silnego stresu emocjonalnego;
- wybite zęby, złamane żebra.

4. **<u>Symptomy i obrażenia specyficzne mogące wskazywać na wykorzystywanie seksualne:</u>**

- infekcje dróg moczowo – płciowych bez podłoża organicznego
- ciąża
- choroby przenoszone drogą płciową
- obecność plemników w moczu lub w otworach ciała
- problemy z oddawaniem moczu i kału
- siniaki na klatce piersiowej, pośladkach, podbrzuszu, udach
- infekcje jamy ustnej
- niewyjaśnione owrzodzenia, krwawienia i jakiekolwiek rany okolic genitaliów i odbytu (otarcia, zaczerwienienia, stany zapalne)

Część z tych symptomów i obrażeń nie jest możliwa do zaobserwowania przez nauczyciela, pedagoga. Może jednak wnioskować o nich obserwując częste prośby dziecka o możliwość skorzystania z WC, jego trudności w chodzeniu, siadaniu czy wykonywaniu pewnych ćwiczeń gimnastycznych.

5. **<u>Symptomy fizyczne zaniedbywania dziecka w rodzinie:</u>**

- bardzo niska higiena osobista - dziecko jest zawsze brudne, cuchnące, ma stale brudne paznokcie i ubranie itp.;
- brudne, stale noszone, niereperowane ubranie, nieodpowiednie do pogody i rozmiarów ciała dziecka ubranie;
- ślady licznych ukąszeń (pchły, pluskwy);
- świerzb;
- dziecko jest stale głodne;
- szybko przybiera na wadze, poprawia się jego ogólna kondycja podczas krótkich;
- pobytów poza domem rodzinnym, a jego wygląd marnieje po powrocie;
- zbyt niska wobec wieku waga i wzrost lub wręcz wychudzenie, wymizerowanie;
- chroniczne choroby;
- choroby nieleczone, urazy;

- ropne zapalenia skóry;
- próchnica zębów, zły stan higieny jamy ustnej;
- oznaki odmrożeń;
- ciągłe zmęczenie, apatia.

SPECYFICZNE SYMPTOMY ZACHOWANIA DZIECKA

Behawioralne symptomy krzywdzenia fizycznego :

- poszukiwanie przez dziecko stałej uwagi nauczyciela, ciągłe zwracanie na siebie uwagi;
- tzw. ciągle czepianie się, „lepienie się" do dorosłych;
- tzw. „zimne wyczekiwanie" polegające na tym, iż dziecko stale obserwuje dorosłych, aby modyfikować swoje zachowanie, w celu uniknięcia ewentualnej przemocy;
- ciągły tzw. „niemądry" uśmiech, stosowany przez dzieci, by wydać się bardziej przyjaznymi;
- postawa nadmiernie narzekająca;
- postawy ekstremalne: wrogość, agresja, napady złości - nadmierna uległość, wycofywanie się;
- zbyt pośpieszne przepraszanie;
- nie reagowanie płaczem na ból;
- brak reakcji na płacz innych;
- wyraźny brak radości życia;
- opory przed rozbieraniem się np. na lekcjach wychowania fizycznego lub do badania;
- lekarskiego lęk przed powrotem do domu, wyrażanie niechęci do powrotu;
- wyrażanie lęku przed rodzicami;
- noszenie ubrań zakrywających kończyny górne i dolne nawet w upalne dni;
- gwałtowne uniki (kulenie się), w odpowiedzi na próbę dotknięcia czy pogłaskania.

Behawioralne symptomy wykorzystywania seksualnego:

- zbytnia erotyzacja dziecka, znajomość zachowań o seksualnym charakterze,
- zachowania seksualne nietypowe dla wieku (duża częstotliwość takich zachowań, ich kompulsywność, dokładne odwzorowywanie),
- prowokacyjne zachowania seksualne w stosunku do dorosłych jak i do rówieśników, (np. dotykanie genitaliów i zachęcanie do masturbacji, u starszych dzieci promiskuityzm),
- używanie nowych, niespotykanych dotąd nazw organów i czynności płciowych,
- obsceniczne wyrazy i zwroty,
- nadmierna, kompulsywna masturbacja powodującej czasami nawet urazy fizyczne,
- agresywne (przemocowe) zachowania seksualne wobec rówieśników, symulowanie w zabawach stosunków seksualnych, odgrywanie przemocy seksualnej na lalkach i zabawkach;
- wypowiedzi, teksty pisane, rysunki o kontekście seksualnym;

- wagarowanie, „porzucanie” szkoły;
- wycofanie się z kontaktów społecznych, złe relacje z rówieśnikami;
- generalny brak zaufania - dziecko nie ufa nikomu;
- postawa obojętności wobec wszystkiego, uciekanie od rzeczywistości;
- głębokie stany depresyjne, postawa stałego wycofania się;
- zachowania regresywne, nieodpowiednie do wieku;
- częste napady złości i złego humoru lub trudne do wytłumaczenia zmiany zachowań;
- przerwanie aktywności, które dotychczas sprawiały dziecku przyjemność np. słuchanie muzyki, uprawianie sportu itp.;
- wyrażana niska samoocena i stałe poczucie winy;
- mówienie o sobie, że jest się złym, brudnym, zepsutym
- samookaleczenia, myśli i próby samobójcze, wrogość wobec samego siebie;
- ucieczki z domu;
- kradzieże, kłamstwa, jawne oszukiwanie (w nadziei, że ktoś to wykryje);
- lęk i niechęć jawna lub sugerowana do przebywania z określonymi dorosłymi;
- wyraźna niechęć przed powrotem do domu, znajdowanie wielu wymówek, by opóźnić powrót;
- zaburzenia jedzenia z rozwinięciem w anoreksję lub bulimię bądź też nagła zmiana nawyków jedzenia;
- obawa, niechęć przed badaniami medycznymi, niechęć do rozbierania się.

Przedstawione tu behawioralne symptomy wykorzystywania seksualnego dziecka pojawiają się w literaturze najczęściej. Wiliam N. Friedrich w artykule „Bezpośrednie konsekwencje wykorzystywania seksualnego dzieci – przegląd literatury” pisze jednak, że objawy stwierdzane u dzieci i nastolatków – ofiar wykorzystywania seksualnego często mają charakter ogólny i nie różnią się (nie licząc nietypowych zachowań seksualnych) od objawów będących następstwem innych traumatycznych przeżyć powodujących u dziecka napięcie i niepokój. Określa się je jako przejawy stresu pourazowego (PTDS).

Zespół stresu pourazowego to rodzaj zaburzenia lękowego, który charakteryzuje:

- przeżywanie na nowo urazowej sytuacji w natrętnych wspomnieniach i koszmarach sennych
- poczucie odrętwienia i przytępienia uczuciowego
- odizolowanie od innych ludzi
- brak reakcji na otoczenie
- niezdolność do przeżywania przyjemności, unikanie działań i sytuacji, które mogłyby przypomnieć przebyty uraz
- stan nadmiernego pobudzenia wegetatywnego z nadmierną czujnością i wzmożoną
- reaktywnością na bodźce oraz bezsennością
- lęk
- depresja
- myśli samobójcze - odczuwanie potrzeby odebrania sobie życia, połączonej zwykle z poczuciem bezsensu własnej egzystencji.

Podejrzenia zrodzone na podstawie uzyskanych informacji lub/i obserwacji któryś z

przedstawionych wyżej symptomów nauczyciel, pedagog powinien zweryfikować analizując wiedzę jaką posiada na te- mat czynników ryzyka krzywdzenia dziecka występujących w konkretnej rodzinie. Przemocy w niej mogą sprzyjać zaburzenia w trzech sferach życia rodzinnego, są nimi: małżeństwo, rodzicielstwo i czynniki ekonomiczne.

ANKIETA DLA RODZICÓW

Drodzy Rodzice,

W dn. 15.02.2024 r. weszła w życie dw. „ustawa Kamilka", zobowiązująca wszystkie instytucje, sprawujące w jakikolwiek sposób opiekę nad dziećmi, do wdrożenia standardów ochrony dzieci.

Dobro i bezpieczeństwo dzieci jest priorytetem, zarówno dla nas, jak i dla Państwa. Aby ująć jego wszystkie aspekty, zapraszamy Was do współtworzenia wspominanych standardów. Prosimy o wyrażenie swojej opinii i sugestii. Ankieta jest anonimowa.

1. Czy wie Pani/Pan, czym są dw. „ustawa Kamilka" i standardy ochrony dzieci?

☐ Tak ☐ Nie

2. Czy Pani/Pana zdaniem, placówka jest miejscem, w którym dzieci czują się bezpiecznie? Oceń poczucie bezpieczeństwa w placówce na skali od 1 do 6 (postaw krzyżyk), gdzie

1 – czuję, że mało bezpiecznie; 6 – czuję, że bardzo bezpiecznie;

☐	☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5	6

3. Czy zdaniem Pani/Pana, w placówce istnieją odpowiednie procedury zapewniające dzieciom bezpieczeństwo?

☐ Tak ☐ Nie

Jeśli nie, to jakie procedury powinny być wdrożone:

……

……..……

4. Czy zdaniem Pani/Pana, rozkład pomieszczeń/szatni/placu zabaw/ zapewnia optymalne bezpieczeństwo dzieci?

☐ Tak ☐ Nie

Jeśli nie, dlaczego?

……

……

……

5. Czy zdaniem Pani/Pana, sposób organizacji wycieczek/uroczystości zapewnia optymalne bezpieczeństwo dzieci?

☐ Tak ☐ Nie

Jeśli nie, dlaczego?

……

……

Czy zdarzyło się Pani/Panu zaobserwować zachowania naruszające zasady, które mogłyby świadczyć o krzywdzeniu dzieci przez personel placówki?

☐ Tak ☐ Nie

Jeśli tak, jakie zasady zostały naruszone?

.....

.....

6. Czy w związku z tym, zostały podjęte przez Panią/Pana jakieś działania?

☐ Tak ☐ Nie ☐ Nie dotyczy

Jeśli tak, to jakie?.....

Jeśli nie, to dlaczego? .....

7. Czy zdarzyło się Pani/Panu zgłaszać problemy dotyczące bezpieczeństwa dzieci (np. przemoc rówieśnicza, niewłaściwe według Pani/Pan zachowania personelu)?

☐ Tak ☐ Nie

8. Czy w związku ze zgłoszeniem placówka (dyrektor, nauczycielki) podjęła działania?

☐ Tak ☐ Nie

9. Jakie zachowania dziecka uważałby/a Pani/Pan za niepokojące i sugerujące krzywdzenie fizyczne/psychiczne?

……

……

10. Proszę określić stopień wiedzy i umiejętności Pani/Pana dziecka we wskazanym zakresie: (1 – bardzo dobrze, 3 – nie wiem, 5 – nie zna/nie radzi sobie)

- potrafi nazywać emocje 1 2 3 4 5
- radzi sobie z emocjami trudnymi 1 2 3 4 5
- zna i odróżnia zachowania właściwe i niewłaściwe 1 2 3 4 5

- potrafi zgłosić doznaną krzywdę 1 2 3 4 5
- potrafi zgłosić/reaguje na krzywdę kolegi/koleżanki 1 2 3 4 5
- wie, jak się zachować podczas spotkania z nieznajomym 1 2 3 4 5

11. Czy zdaniem Pani/Pana dziecko ma wystarczającą wiedzę dotyczącą przemocy?

☐ Tak ☐ Nie

12. Czy Pani/Pana dziecko wie, w jaki sposób powinno postępować, kiedy dozna krzywdy?

☐ Tak ☐ Nie

Jeśli nie, to w jakich sytuacjach?

……

……

13. Proszę wybrać trzy tematy szkoleń, którymi Państwo są zainteresowani:

- rozwijanie kompetencji emocjonalnych i społecznych u dzieci;
- rozwój psychoseksualny i emocjonalny dzieci i młodzieży;
- jak mówić, by dzieci nas słuchały, jak słuchać, by dzieci mówiły;
- zasady komunikacji międzyludzkiej;
- symptomy sugerujące doznanie krzywdy przez dziecko;
- zjawisko agresji i przemocy, w tym cyberprzemocy;
- reakcje emocjonalne i zachowania osób pokrzywdzonych przemocą oraz ich rodzin;
- jak reagować, gdy moje dziecko dozna krzywdy;
- domowe zasady ekranowe, jak uczyć dziecko bezpiecznego korzystania z Internetu;
- zagrożenia w sieci;
- pozytywna dyscyplina;
- wychowanie bez przemocy.

14. Preferowana forma szkoleń:

☐ stacjonarne ☐ online

15. Preferowana godzina szkoleń stacjonarnych:

☐ 16.00 ☐ Inna: ……..

16. Preferowana godzina szkoleń online:

☐ 19.00 ☐ 20.00 ☐ Inna: ……..

PRZYDATNE MATERIAŁY

- Uważna placówka, uważna organizacja. Praktyczny przewodnik dla pracowników podmiotów zobowiązanych do wprowadzenia standardów ochrony dzieci:
  https://standardy.fdds.pl/upload/upload2/uwazna-placowka-uwazna-organi- zacja-praktyczny-przewodnik-dla-pracownikow-podmiotow-zobowiazanych-
  -do-wprowadzenia-standardow-ochrony-dzieci-pdf-1704903641-1-19.pdf.
- Webinar o wdrażaniu Polityki ochrony dzieci w placówkach oświatowych i żłobkach:
  Polityka ochrony dzieci w placówkach oświatowych i żłobkach | Standardy ochrony dzieci (youtube.com).
- Webinar o procedurach interwencji w placówkach oświatowych i żłobkach: Procedury interwencji w placówkach oświatowych i żłobkach | Standardy ochrony dzieci (youtube.com).
- Interwencja prawna na rzecz dziecka krzywdzonego – informator dla profesjonalistów:
  https://edukacja.fdds.pl/course/view.php?id=540.
- Materiały dla dzieci, rodziców i nauczycieli nt. bezpieczeństwa w Internecie: Sie- ciaki.pl – poznaj bezpieczny Internet i dołącz do drużyny Sieciaków (dzieci od 6. roku życia).
- Program profilaktyki krzywdzenia dzieci „Chronimy Dzieci 1": **https://edukacja.fdds.pl/pluginfile.php/92973/mod_resource/content/2/chronimy%20dzieci%201_ scenariusz.pdf.**
- Film i scenariusz zajęć w ramach profilaktyki wykorzystywania seksualnego „Gadki z psem": **https://edukacja.fdds.pl/course/view.php?id=310**.
- Prewencja osób z niepełnosprawnością | Centrum Ochrony Dziecka **(ignatianum. edu.pl).**
- Materiały edukacyjne | Centrum Ochrony Dziecka **(ignatianum.edu.pl).**
- Warsztaty i szkolenia | Centrum Ochrony Dziecka **(ignatianum.edu.pl).**
- E-Learning | Centrum Ochrony Dziecka **(ignatianum.edu.pl).**
- Studia podyplomowe | Centrum Ochrony Dziecka **(ignatianum.edu.pl).**

PRZYWOŁYWANE AKTY PRAWNE

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2023 poz. 900).
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. 2023 poz. 984).
- Konwencja o Prawach Dziecka (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526).
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniem przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2016 poz. 862).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (tekst jedn. Dz.U. 2023 poz. 1798).
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2021 poz.1249 z późn. zm. oraz z 2023 poz. 289, 535)
- Rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formula- rzy „Niebieska Karta" (Dz.U. 2023 poz. 1870).
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. 2011 nr 45 poz. 235).